

6831 sayılı Orman Kanunu'nda Düzenlenen Orman Yakma Suçları

Şeyma SERT

Araştırma Görevlisi, Atatürk Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku, Erzurum, Türkiye
seyma.salin@atauni.edu.tr (Sorumlu Yazar / Corresponding Author)

Makale Bilgileri	ÖZ
<p>Makale Geçmişi Geliş: 16.11.2022 Kabul: 31.05.2023 Yayın: 23.07.2023</p> <p>Anahtar Kelimeler: Orman, Orman Yangını, Orman Suçları, Orman Kanunu, Ekosistem.</p>	<p>Ormanlar, ekosistemin en önemli parçalarındandır. Orman yangınları ise orman varlığının azalmasındaki en büyük etkidir. 6831 sayılı Orman Kanunu'nda düzenlenmiş olan orman yakma suçları, kanundaki en ağır cezayı gerektiren suçlardır. Bu çalışmanın konusu, Orman Kanunu'nun 110. maddesinde düzenlenen taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçu, kasten orman yakma suçu ve ormanda izinsiz ateş yakma suçlarıdır. Bu kapsamda suçlar, maddi ve manevi unsur, hukuka aykırılık, kusurluluk ve suçun özel görünüş şekilleri, muhakemeye ilişkin kurallar, yaptırım ve zamanaşımı bakımından incelenmektedir. Ayrıca çalışmada, orman yakma suçlarının konusu olan orman kavramından neyin anlaşılması gerektiği belirlenmektedir. Bu çalışmanın amacı, ulusal düzenlemeler, öğretilerdeki görüşler ve yargı kararlarından faydalanılarak orman varlığının azalmasındaki en büyük sebep olan orman yakma suçlarının açıklanmasıdır. Yargı kararları, özellikle, bir fiilin, hangi durumlarda ormanda izinsiz ateş yakma suçlarını hangi durumlarda taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçunu teşkil ettiğinin ayırımında yardımcı olmaktadır.</p>

The Crimes of Setting Forests on Fire Pursuant to Forest Law No. 6831

Article Info	ABSTRACT
<p>Article History Received: 16.11.2022 Accepted: 31.05.2023 Published: 23.07.2023</p> <p>Keywords: Forest, Forest Fire, Forest Crimes, Forest Law, Ecosystem.</p>	<p>Forests are one of the most substantial parts of the ecosystem. Forest fires are the largest factor in the reduction of forest existence. The crimes of setting forests on fire are regulated in the Forest Law No. 6831 are the crimes that require the heaviest punishment into Forest Law. The subject of this study is the crimes of setting forests on fire by intentional or negligence and making a fire in the forest without permission pursuant to forest law no. 6831. In this context, these crimes are examined in terms of the material element, moral element, illegality, legal culpability, special appearance, procedure of reasoning, rules of sanction, and statute of limitations. In addition, the study explains what should be understood from the concept of forest, which is the subject of forest burning crimes. The aim of this study is to explain the crimes of forest burning, which is the biggest reason for the decrease in forest existence, by making use of national regulations, views in the doctrine and judicial decisions. Judicial decisions are particularly helpful in determining whether an act constitutes an making a fire in the forest without permission or causing a forest fire by negligence.</p>

Atıf/Citation: Sert, Ş.(2023). 6831 sayılı Orman Kanunu'nda Düzenlenen Orman Yakma Suçları, *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6(2), s.419-448.

Plagiarism: Bu makale intihal programında taranmış ve en az iki hakem incelemesinden geçmiştir. // This article has been scanned via a plagiarism software and reviewed by at least two referees.

"This article is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/). (CC BY-NC 4.0)"

GİRİŞ

Orman yangınları, başta ekosistem olmak üzere, insan canını, sağlığını, mal ve hizmetler ile ekonomiyi olumsuz yönde etkileyen çok önemli bir sorundur. 2020 yılı itibariyle ülkemizin orman varlığı, Birleşmiş Milletler'e bağlı olarak faaliyet gösteren Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO), beş yılda bir yayınladığı Küresel Orman Kaynakları Değerlendirmesi (FRA) raporuna göre 22.220.360 hektar olarak hesaplanmıştır. Ülkemiz, 2020 yılında sahip olduğu ormanlık alan bakımından dünyada 27. sırada yer almaktadır¹. Ülkemizde orman yangınlarının başlıca sebepleri, insan fiillerinden kaynaklanmaktadır. Yıldırım düşmesi ise yangınların çok az bir kısmına sebep olmaktadır². Yıldırım düşmesi ve insanların kastı, ihmali ve dikkatsizliği sonucunda çıkan yangınlar, sebebi bilinen yangınlardır. Bunlardan başka sayıları oldukça fazla olan sebebi belirlenemeyen yangınlar bulunmaktadır³. Orman yakma suçları açısından sorun teşkil eden kısım, sebebi belirlenemeyen yangınlardır⁴. 2020 yılında çıkan 3399 orman yangınının 1859 adedinin sebebi bilinmemektedir⁵.

Orman yangınlarında önemli olan, devletin yangın çıkmadan önce özellikle yeni teknolojik gelişmelerden de yararlanarak önlem almasıdır⁶. Bu tür önlemlerin alınması, mali, insani ve kurumsal kaynaklara önemli miktarda yatırım yapılmasını gerektirir⁷. Büyük yangınlar sonrasında kamuoyunu yatıştırmak için tepkisel olarak yeni mevzuat hükümleri çıkarma baskısı, hükümlerin daha kolay kabul edilmesini sağlamaktadır⁸. Hatta orman yangınları ile ilgili izlenen politika ve düzenlenen mevzuat hükümleri, genellikle büyük bir felaket sonrasında, hızlı ve geçici şekillerde

¹ Food and Agriculture Organization of the United Nations. *Global Forest Resources Assessment Report*, 2020, <https://www.fao.org/forest-resources-assessment/en/> (Erişim Tarihi 4.11.2021), s. 21.

² Küçükosmanoğlu, Ali. "Ülkemizde Orman Yangınları ve Yangın Sezonları", *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, C. 44, S. 1-2, 1994, s. 122. Bunun nedeni yıldırımdan sonra yağmur yağmasıdır. Mol, Torul. "Orman Yangınları", *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, C. 43, S. 3-4, 1993, s. 72.

³ 285 sayılı Orman Yangınlarının Önlenmesi ve Söndürülmesinde Uygulama Esasları Tebliği, https://web.ogm.gov.tr/ekutuphane/Tebliğler/Forms/Orman_Yanginlariyla_Mucadele.aspx, (Erişim Tarihi 2.9.2021).

⁴ Orman yangınlarının sebepleriyle ilgili son 20 yılın verileri analiz edildiğinde, yangınların yüzde 48'ine insanların sebep olduğu, sebebi belirlenemeyen yangınlar da dâhil edildiğinde bu oranın yüzde 71'e çıktığı görülmektedir. Elvan, Osman Devrim / Birben, Üstüner / Özkan, Ulaş Yunus / Yıldırım, Hasan Tezcan / Türker, Yavuz Özhan. "Forest Fire And Law: An Analysis of Turkish Forest Fire Legislation Based on Food And Agriculture Organization Criteria", *Fire Ecology*, C. 17, S. 12, 2021, <https://link.springer.com/article/10.1186/s42408-021-00102-7>, (Erişim Tarihi 4.11.2021).

⁵ Orman Genel Müdürlüğü Ormanlık İstatistikleri. *Orman Yangınları*, 2020, <https://www.ogm.gov.tr/tr/ekutuphane/resmi-istatistikler>, (Erişim Tarihi 31.5.2022).

⁶ Bu konuda özellikle insansız hava araçlarından yararlanmanın önemi büyüktür. Orman yangınlarını izleme ve tespit etmede kullanımına kıyasla, insansız hava aracı temelli yangın söndürme teknikleri konusundaki araştırma ve geliştirme çalışmaları, henüz sınırlıdır ve ayrıntılı tekniklerden yoksundur. Yuan, Chi / Zhang, Youmin / Liu, Zhixiang. "A Survey on Technologies for Automatic Forest Fire Monitoring, Detection and Fighting Using UAVs and Remote Sensing Techniques", *Canadian Journal of Forest Research*, C. 45, S. 7, 2015, <https://cdnsiencepub.com/doi/10.1139/cjfr-2014-0347>, (Erişim Tarihi: 4.11.2021), s. 19.

⁷ Mavsar, Robert / Cabán, Armando González / Varela, Elsa. "The State of Development of Fire Management Decision Support Systems in America and Europe", *Forest Policy and Economics*, C. 29, S. 1, 2013, s. 45.

⁸ Mourao, Paulo Reis / Martinho, Vítor Domingues. "Forest fire legislation: Reactive or proactive?", *Ecological Indicators*, C. 104, S. 1, 2019, s. 143.

kabul edilmektedir⁹. Orman yakma suçlarında, 7442 sayılı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun¹⁰ ile özellikle taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçunun cezasının hem alt hem de üst sınırının artırılmasıyla birlikte mevzuatımızdaki ceza hükümlerinin, cezaların ağırlığı yönünden yeterli olduğu söylenebilir. Önemli olan, yangının çıkış sebebinin insan eliyle olması hâlinde, sorumluların tespit edilip etkin şekilde cezalandırılmasıdır.

Ekosistemin en önemli parçası olan ve yok olduktan sonra yerine yenisinin oluşmasının yıllar sürdüğü ormanların korunması için ormanlarda izinsiz ateş yakan, taksirle ya da kasten orman yangınına sebebiyet veren bireylerin cezalandırılması amacıyla orman yakma fiilleri, Türk Hukuk Sisteminde suç olarak düzenlenmiştir. Orman yakma suçları, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun Beşinci Fasal, "Müşterek Hükümler" başlıklı bölümünde, "Ceza Hükümleri" başlıklı beşinci kısımda yer alan 110. maddede düzenlenmiştir¹¹.

Çalışmanın konusunu Orman Kanunu'nun 110. maddesinde düzenlenen, taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçu, kasten orman yakma suçu ve ormanda izin verilen ve ocak yeri olarak belirlenmiş yerler dışında ateş yakma ya da izin verilen yerlerde yakılan ateşi söndürmeden mahalli terk etme, ormanlara sönmemiş sigara ya da yangına dolaylı olarak yol açabilecek madde atma ve ormanlara dört kilometre mesafede veya Orman Kanunu'nun 31. ve 32. maddeleri kapsamına giren köy hudutları içinde anız ya da benzeri bitki örtüsü yakma suçları oluşturmaktadır. Çalışmada orman yakma suçları, üç başlık altında ve suçla korunan hukuki değer, suçun maddi ve manevi unsurları, hukuka aykırılık, kusurluluk, suçun özel görünüş şekilleri, yaptırım ve muhakemeye ilişkin kurallar kapsamında incelenecektir. Ele alınacak olan suçlar, Yargıtay'ın konuyla ilgili içtihatları, öğretide yer alan görüşler ve örnekler yardımıyla açıklanacaktır.

⁹ Montiel-Molina, Cristina, "Comparative assessment of wildland fire legislation and policies in the European Union: Towards a Fire Framework Directive", *Forest Policy and Economics*, C. 29, S. 1, 2013, s. 5.

¹⁰ Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Kanun Numarası: 7442, Kabul Tarihi: 23.3.2023, RG., 5.4.2023/32154.

¹¹ Ayrıca kanunun 68-76. maddeleri arasında, orman yangınlarıyla ilgili genel düzenlemeler, idari para cezası gerektiren kabahatler ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenmiş olan görevi kötüye kullanma ve ihmal suretiyle genel güvenliğe kasten tehlikeye sokulması suçlarını oluşturan çeşitli fiiller de yer almaktadır. Bunlardan başka Anayasanın 169. maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde, yanmış olan ormanın yerinde yeni orman yetiştirileceği ve bu yanan alanlarda tarım ve hayvancılık yapılamayacağına dair düzenleme bulunmaktadır.

I. TAKSİRLE ORMAN YANGININA SEBEBİYET VERME SUÇU

A. Genel Bilgiler

Kişilerin dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranışları sonucunda meydana gelebilecek orman yangınlarını önlemek amacıyla taksirle orman yangınına sebebiyet verme fiili, Orman Kanunu'nda suç olarak düzenlenmiştir. Suç, Orman Kanunu'nun 110/3. maddesinde; “*Dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak orman yangınına sebebiyet verenler üç yıldan on yıla kadar hapis cezası¹² ile cezalandırılır.*” şeklinde yer almaktadır. 7442 sayılı kanunla, suçun cezasının hem alt hem de üst sınırının artırılması, cezanın caydırıcılığı açısından son derece isabetli olmuştur. Çünkü taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçu, özellikle yaz aylarında, insanların ormanları aktif bir şekilde piknik, gezi veya kamp gibi faaliyetlerinde kullanmaları ve bu esnada dikkatsiz ve özensiz davranışları sonucunda artmaktadır.

Taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçu¹³, 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un¹⁴ 217. maddesiyle yapılan değişiklikten önce, kısmen farklı bir şekilde düzenlenmişti. Değişiklikten önce, cezanın üst sınırı, beş yıla kadar hapis cezası ve iki yüz milyon liradan beş yüz milyon liraya kadar adli para cezası şeklindeydi. 5728 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik gerekçesinde de belirtildiği gibi, failin yangının söndürülmesinde ve etkisinin azaltılmasında gösterdiği çabalar veya meydana gelen zararın azlığı, cezada indirim yapılmasında dikkate alınacak bir kriter olarak belirlenmiştir. Madde metninde “*dikkat ve özen yükümlülüğü*” ibaresi kullanılarak TCK'daki taksirli sorumluluğun düzenlendiği 22. maddeyle uyum sağlanması amaçlanmıştır.

B. Korunan Hukuki Değer

Suçlarda korunan hukuki değer, toplumsal düzenin devamının sağlanması adına bir ceza normuyla korunması gerekli olan manevi, soyut ve ideal değerlerdir¹⁵. Bu suçta korunan hukuki değer, orman varlığını korumak ve geliştirmektir¹⁶. Zira orman suçlarının asıl düzenlenme sebebi orman yangınlarının azaltılarak orman varlığının dolayısıyla doğanın ve canlıların korunmasıdır.

¹² 23.3.2023 tarihli ve 7442 sayılı Kanun'un 26. maddesiyle bu fıkrada yer alan “iki yıldan yedi yıla” ibaresi “üç yıldan on yıla” şeklinde değiştirilmiştir.

¹³ Suç, 765 sayılı TCK m. 383/1'de; “Bir kimsenin tedbirsizlik ya da dikkatsizlik ya da sanat ve meslekte tecrübesizlik ya da nizam, emir ve kaidelere uymaması sonucunda bir yangına ya da patlamaya ya da batmaya ve deniz kazasına ya da genel bir tehlike içeren tahribata ve olaylara sebebiyet vermesi hâlinde otuz aya kadar hapis ve yüz liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılacağı” şeklinde düzenlenmişti.

¹⁴ Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Kanun Numarası: 5728, Kabul Tarihi: 23.1.2008, R.G., 8.2.2008/26781.

¹⁵ Dönmezer, Sulhi / Erman, Sahir. *Nazarî ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım C: I*, 13. Tıpkı Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1997, s. 333; İçel, Kayıhan / Özgenç, İzzet / Sözüer, Adem / Mahmutoğlu, Fatih S. / Ünver, Yener. *Suç Teorisi 2. Kitap*, 1. Baskı, Sebat Yayıncılık, İstanbul, 1999, s. 95; Artuk, M. Emin / Gökçen, Ahmet / Alşahin, M. Emin / Çakır, Kerim. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 16. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022, s. 386.

¹⁶ Bayındır, Sinan. *Orman Suçları*, 1. Baskı, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2016, s. 108; Aygörmez, Gülsün Ayhan. “Orman Yakma Suçları (Orman K m. 110)”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XI, S. 2, 2021, s. 25.

C. Suçun Unsurları

1. Maddi Unsurlar

a. Fiil

Orman Kanunu'nun 110/3. maddesinde düzenlenen suçun fiil unsuru; dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı şekilde orman yangınına sebebiyet vermektir. Orman yangını, “*serbest yayılma eğiliminde olan ve ormanda yaşama birliği içinde bulunan canlı ve cansız bütün varlıkları yakarak yok eden ateş*” olarak tanımlanır. Orman yangınları örtü yangını, tepe yangını ve toprak yangını şeklinde meydana gelebilir. Bunların içinde en tehlikelisi ise tepe yangınıdır. Anız yakma, bağ ve bahçe temizliği gibi tarla çalışmaları, çöplerin yakılması, enerji nakil hattında meydana gelen arızalar, piknik ve çoban ateşi yakılması¹⁷ sonucunda ateşin belirli boyuta vararak yangına sebebiyet vermesi hâlinde, taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçu oluşur.

Yakma fiilinin suç teşkil etmesi için belirli bir ağırlığa ulaşarak yangın boyutuna varması gereklidir. Örneğin, orman alanı içinde kamp ateşi yakanların fiili, izinsiz ateş yakma suçunu oluşturabilecekken yakılan ateşten sıçrayan kıvılcımların ormandaki ağaçları ve az da olsa orman örtüsünü yakması hâlinde, orman yakma suçu oluşur. Suçun oluşması için mutlaka ormandaki ağaçların yanması şart olmayıp orman bitki örtüsünün de kısmen ya da tamamen yanması yeterlidir. Suçun düzenlendiği maddede, orman yangınının çıktığı alanın büyüklüğü konusunda açık bir hüküm bulunmamaktadır. Dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranışın, orman içinde gerçekleşmesi mümkün olduğu gibi orman dışında da gerçekleşmesi mümkündür¹⁸. Önemli olan, fiil sonucunda çıkan yangının, ormanlık alana sıçramasıdır. Örneğin, bir çiftçinin tarla işlerinden olan anız yakma fiilini gerçekleştirdiği sırada yangının büyüyerek ormanlık alana sıçraması sonucunda ağaçların ve bitki örtüsünün yanması, taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçunu oluşturur.

Suçun oluşması açısından suça konu yer, devlet ormanı olabileceği gibi özel bir orman ve kamu tüzel kişiliğine ait bir orman da olabilir. Yangının ne tür bir araçla çıktığının da önemi yoktur¹⁹. Örneğin, elektrik tel hatlarına ait bir direğin devrilmesi sonucunda, direğin tellerinin şase yapması neticesinde orman yangını çıkması hâlinde taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçu oluşur²⁰.

Yargıtay, orman yangınının başlamış olduğu kuru otlarla çevrili bir çalılık alanda alkollü olarak yakalanan sanığın, yargılamanın tüm aşamalarında suçlamaları reddetmesi ve yangının

¹⁷ 285 sayılı Orman Yangınlarının Önlenmesi ve Söndürülmesinde Uygulama Esasları Tebliği, https://web.ogm.gov.tr/ekutuphane/Tebliğler/Forms/Orman_Yanginlariyla_Mucadele.aspx, (Erişim Tarihi 2.9.2021).

¹⁸ Bayındır, s. 109; Aygörmez, s. 47.

¹⁹ Ünal/Başpınar, s. 216; Bayındır, s. 109.

²⁰ “Öncelikle orman yangınının elektrik hattından kaynaklanıp kaynaklanmadığı tespit edildikten sonra, yangının elektrik hattından kaynaklandığının kesin olarak saptanması halinde, yangının çıktığı yerde döşenmiş bulunan elektrik hattının varsa ihalesine, yapımına, kesin kabulüne, bakımı ve kontrolüne, hatların geçtiği orman alanında kesim ve temizlemeye ilişkin onaylı belgeler temin edilip, mevzuata uygun şekilde hattın yapımı ve bakımının yerine getirilip getirilmediği, mevzuata aykırılık nedeniyle sanıkların kusurunun bulunup bulunmadığı araştırılarak sonucuna göre, 6831 sayılı Orman Kanununun 110/3. maddesindeki taksirle orman yangınına sebep olma suçu da göz önüne alınıp sanıkların hukuki durumlarının belirlenmesi gerekirken...” Yargıtay 4 CD, E. 2010/6646, K. 2010/10238, 25.5.2010, Lexpera İçtihat Programı.

başladığı noktada herhangi bir tutuşturucu ya da hızlandırıcı bulguya rastlanmaması üzerine taksirle orman yangınına sebep olma yerine kasten orman yakma suçundan cezalandırılmasını isabetsiz bulmuştur²¹. Kanaatimizce, burada failin kasten orman yakma suçundan cezalandırılmaması isabetlidir. Çünkü kasten orman yakma suçunun oluşabilmesi için bilme ve isteme unsurunun, olayda her türlü şüpheden uzak kesin delillerle ispatı gerekmektedir.

Isınma maksadıyla ormanlık alanda ateş yakılması sonucu orman alanının yanması durumunda, taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçu oluşur²². Yemek yapmak amacıyla ormanlık alana 4 kilometreden az mesafede yakılan ateşin, rüzgârın da etkisiyle ormana sıçrayıp orman sahasının yanmasına neden olması hâlinde²³, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak hareket eden sanığın eylemi, taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçunu teşkil etmektedir.

b. Fail

Fail, fiili neticesinde suçun kanuni tanımında yer alan unsurları gerçekleştiren kişidir. Suçlar failine göre, suçun tipikliğinin herhangi biri tarafından gerçekleştirilebileceği herkes tarafından işlenebilen suçlar ve suçun işlenmesi açısından, failde belli niteliklerin arandığı özgü suçlar olarak ikiye ayrılmaktadır²⁴. Taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçu, fail bakımından bir özellik göstermeyip herkes tarafından işlenebilir. Kişinin bu suçta fail olabilmesi için gerçek kişi olması yeterlidir.

TCK m. 20/2 düzenlemesi gereğince, hareket yeteneği olmayan tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımının uygulanması mümkün değildir. İşlenen suç nedeniyle sadece tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir. Tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirleri ise TCK m. 60'ta düzenlenen faaliyet izninin iptali ve işlenen suçtan yarar sağlayan tüzel kişi hakkında müsadere hükümlerinin uygulanmasıdır. Faaliyet izninin iptali, yalnızca kasten işlenebilen suçlar yönünden mümkün olup taksirle işlenen suçlarda uygulanamaz. TCK m. 60'ta yer alan güvenlik tedbirlerinin, tüzel kişiler hakkında uygulanabilmesi için 4. fıkrada belirtildiği üzere ilgili suç tipinde açıkça bir düzenleme yer alması gerekir. Dolayısıyla Orman Kanunu'nda düzenlenen taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçu açısından tüzel kişiler hakkındaki bu hükümlerin uygulanabilmesi mümkün değildir.

c. Mağdur

Mağdur, suçla ihlal edilen değer ait olduğu kişi veya kişilerdir²⁵. Taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçunun konusu, belli bir kişi ya da kişilere ait olmadığından suçun mağduru, ormanların yanması sonucunda zarar gördüğü için toplumu oluşturan herkestir. Devlet ise mağdur olamayacağı için suçtan zarar gören konumundadır.

²¹ Yargıtay 19 CD, E. 2019/32410, K. 2019/15783, 17.12.2019, Lexpera İçtihat Programı.

²² Yargıtay 19 CD, E. 2019/31633, K. 2019/14527, 26.11.2019. Yargıtay'ın başka bir kararında da; "yakılan ateşin rüzgârın da tesiriyle kontrolden çıkıp ormana ulaşması sonucunda 0.5 hektar orman sahasının yandığı olayda, sanığın taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçundan cezalandırılması gerektiğine..." Yargıtay 19 CD, E. 2019/31918, K. 2019/14109, 12.11. 2019, Lexpera İçtihat Programı.

²³ Yargıtay 19 CD, E. 2017/416, K. 2018/8855, 13.9.2018; benzer yönde bkz. Yargıtay 19 CD, E. 2018/5775, K. 2019/4273, 13.2.2019, Lexpera İçtihat Programı.

²⁴ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 359; Özgenç, s. 211-212; Koca/Üzülmez, s. 105.

²⁵ Özgenç, s. 223; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 372; Koca/Üzülmez, s. 107.

d. Konu

Suçun konusu, suçun kanuni tanımında yer alan hareketin yöneldiği kişi ya da şeydir²⁶. Suçun konusu, ormanlardır. Orman, hukuki ve biyolojik açıdan iki şekilde tanımlanabilir. Biyolojik bakımdan orman; “Geniş sahalarda kendine has bir iklim oluşturabilen, belirli yapı, yükseklik ve sıklıktaki ağaçların, ağaççıkların, çalı ve otsu bitkilerin, yosun, eğrelti otu ve mantarların, toprağın üstünde ve altında yaşayan çeşitli mikroorganizmaların, böceklerin ve hayvanların, orman toprağıyla birlikte oluşturduğu yaşam birliği”²⁷ şeklinde tanımlanmakta iken hukuki açıdan orman ise Orman Kanunu m. 1’de; “Tabii olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaççık toplulukları yerleriyle birlikte orman sayılır.” şeklinde tanımlanmaktadır. Bu tanımda yer alan ağaç, ağaççık, kapalılık, topluluk ve yerleri kavramlarının ne anlama geldiği, Orman Kadastro ve 2B Uygulama Yönetmeliği²⁸ m. 14/1’de açıklanmıştır. Dolayısıyla suça konu yerin orman vasfına sahip olup olmadığı, gerek Orman Kanunu’nda yapılan tanımdan gerekse yönetmelikteki tanımlardan faydalanılarak tespit edilir.

Suçun konusu olan ormanın tespiti Orman Kanunu’ndaki hukuki tanıma göre yapılacağından, kanundaki tanıma göre orman sayılmayan yerlerde işlenen fiiller orman yakma suçlarını oluşturmaz. Aksi hâlde, ormanın tespitinde hukuki açıdan orman vasfı yerine biyolojik açıdan orman vasfının dikkate alınması, suçta ve cezada kanunilik ilkesine dolayısıyla belirliliğe aykırı olur.

Hukuki açıdan orman tanımının yer aldığı Orman Kanunu m. 1’de, doğal olarak yetişmiş ya da emekle yetiştirilmiş ağaç ve ağaççık topluluklarının yerleriyle beraber orman sayılacağı düzenlenmiştir. Fakat maddede, sazlıkların, step nebatlarıyla örtülü yerlerin, her çeşit dikenliğin, parkın, şehir mezarlığının, kasaba ve köy sınırları içindeki kadim mezarlıklarda bulunan ağaç ve ağaçlıklarla kaplı yerlerin, sahipli arazi ve civarındaki ormanlarda doğal şekilde yetişmemiş ağaç ve ağaççık çeşitlerinin bulunduğu yerlerin, orman sınırları içinde ya da bitişiğinde tapulu, orman sınırları dışındaysa her tür tasarruf belgesiyle özel mülkiyete tabi ve tarım arazisi şeklinde kullanılan, ağaç ve ağaççıklarla kaplı yerlerin, orman sınırları dışında yer alıp yüzölçümünün üç hektarı aşmadığı sahipli arazilerde doğal şekilde yetişmiş her çeşit ağaç ve ağaççıklarla kaplı yerlerin²⁹, orman sınırları içinde ya da bitişiğinde tapulu, orman sınırları dışındaysa her tür tasarruf belgesiyle özel mülkiyete tabi ve muhitin özelliklerine göre yetişmiş ya da yetiştirilecek olan fıstık çamlıkları ve palamut meşelikleri de dâhil her çeşit meyveli ağaç ve ağaççıkların, sahipli arazilerdeki aşılı ve aşısız zeytinliklerin, özel kanun gereğince devlet ormanlarından ayrılmış ve imar, ıslah ve temlik şartları yerine getirilmiş olan yabancı zeytinliklerin, 9.7.1956 tarih ve 6777 sayılı Kanunda belirtilen yabancı ya da aşılansız fıstıklık, sakızlık ve harnuplukların, funda ya da makilerle kaplı orman ve toprak muhafaza karakteri taşımayan yerlerin, orman sınırları dışında yer

²⁶ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 375; Koca/Üzülmez, s. 108.

²⁷ Ünal, Mehmet / Başpınar, Veysel. *Orman Hukuku*, 4. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2017, s. 16.

²⁸ *Orman Kadastro ve 2B Uygulama Yönetmeliği*, R.G. 20.11.2012/28473.

²⁹ Orman sınırları dışında kalıp yüz ölçümü üç hektarı aşmamış sahipli arazilerde doğal şekilde yetişen ağaç ve ağaççıklarla kaplı yerlerin orman sayılmayacağına dair istisna getirilmesinin sebebi, 5653 sayılı Kanun’a ait TBMM tutanaklarından görüleceği üzere, tarlasının bir kısmında küçük bir kuru veya baltalığa sahip olan kişilerin mağduriyet yaşamamasıdır. Ayanoğlu, Sedat. “Türk Orman Rejimine Eleştirel Bir Yaklaşım”, *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, C. 46, S. 2-A, 1996, s. 102.

alıp alan büyüklüğüne bakılmaksızın sahipli arazilerde, ekim ve dikim yolu ile yetiştirilen her çeşit ağaç ve ağaççıklarla örtülü yerlerin orman sayılmayacağı düzenlenmiştir.

Kanunda yer alan orman tanımındaki istisnalara bakıldığında, orman tanımının arazi kullanım esasına dayandırıldığı görülmektedir. Bunun sebebi, üzerinde ağaç örtüsü olan bazı arazilerin orman kapsamına alınmamasına karşılık üzerinde ağaç örtüsü bulunmayan bazı arazilerin ise orman kapsamına dâhil edilmesidir. Kanundaki tanıma bakıldığında, ağaçlık olan yerlerin her zaman orman olarak sınıflandırılmadığı görülür³⁰.

Orman Kanunu m. 4'e göre ormanlar, mülkiyet ve idare bakımından 3'e ayrılır. Bunlar, devlet ormanları, kamu tüzel kişilerine ait ormanlar ve özel ormanlardır. Suçun oluşması açısından suça konu yer, devlet ormanı olabileceği gibi özel bir orman veya kamu tüzel kişiliğine ait bir orman da olabilir.

Orman yakma suçları açısından, fiilin suç teşkil edip etmediğinin tespit edilebilmesi için orman kavramına neyin dâhil olduğunun ve sınırlarının, alanında uzman bilirkişiler vasıtasıyla açıkça belirlenmesi gerekir³¹. Ceza hukuku açısından orman tanımına Türk Ceza Kanunu'nda yer verilmediği için ceza normlarının uygulanmasında Orman Kanunu'ndaki hukuki tanım dikkate alınsa da bu tanım, ormanların korunması ve fonksiyonu açısından yeterli değildir. Çünkü bu tanım, herhangi bir ağaç ya da ağaççık ihtiva etmemesine rağmen ağaçlandırma yapılması gereken yerleri, potansiyel orman olarak isimlendirilen orman içi açıklıkları, ormana hizmet eden yerleri, fundalık ve makilikleri³², fıstık çamlarıyla palamut meşeliklerini kapsamamaktadır³³. Dolayısıyla ormanların ceza normlarıyla gerçek manada korunabilmesi için Orman Kanunu'nda yer alan güncelliğini yitirmiş bu tanımın değiştirilmesi yerinde olacaktır.

Taksirle yangına sebebiyet verme suçu, zarar suçudur. Meydana gelen olayda ortaya çıkan zarar ile failin fiili arasında nedensellik bağı bulunmalıdır³⁴. Suçun oluşması açısından, suçun işlendiği alanın orman sınırları içinde kalıp kalmadığının tespiti, orman bilirkişisi ve gerekirse harita bilirkişisi marifetiyle yapılır³⁵. Yangın çıkan yerin konumunun, orman sahası kapsamında kalıp kalmadığının şüpheye yer vermeyecek şekilde kesin olarak belirlenmesi, fail hakkında uygulanacak kanun maddesinin de belirlenmesi açısından zorunludur³⁶. Ayrıca yangın çıkan bölgenin, devlet ormanı mı yoksa özel orman mı olduğunun da net bir şekilde tespiti gerekmektedir. Çünkü Orman Kanunu'nda devlet ormanları hakkındaki düzenlemeler, özel

³⁰ Lund, H. Gyde. "What Is A Forest? Definitions Do Make A Difference An Example From Turkey", *Avrasya Terim Dergisi*, C. 2, S. 1, 2014, s. 3.

³¹ Toprak, Mustafa. *Açıklamalı-İçtihatlı Orman Suçları*, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019, s. 18.

³² Orman ve toprak muhafaza karakteri taşımayan fundalık ve makiliklerin orman sınırı dışına çıkarılıp bu yerlerin zilyetlik yoluyla iktisabına imkân tanınmasının, ülke ekonomisine katkı sağlayacağı için isabetli olduğu yönünde görüş için bkz. Ünal/Başpınar s. 22. Bu alanların istisnalar dışına çıkarılarak korunması gerektiği yönündeki görüş için bkz. Ayanoğlu, s. 103.

³³ Ayanoğlu, s. 101; Bayındır, s. 9.

³⁴ Mestav, Mehmet. *Açıklamalı İçtihatlı Orman Kanunu ve İlgili Mevzuat*, 2. Baskı, Yayın Matbaacılık, 2009. s. 1184.

³⁵ Yargıtay 7 CD, E. 2021/12233, K. 2021/13153, 21.10.2021, Lexpera İçtihat Programı.

³⁶ Yargıtay CGK, E. 2005/120, K. 2005/124, 15.11.2005, Lexpera İçtihat Programı.

ormanlar hakkındaki düzenlemelerle aynı değildir. Özel orman sahipleri, ormanlık alanlarını kullanırken daha özgür davranabilmektedir³⁷.

Orman Kanunu'nda orman olarak kabul edilmeyen alanlarda işlenen fiiller, orman yakma suçları kapsamında değerlendirilemez. Örneğin, Orman Kanunu m. 1/G'de belirtilen alanlar orman sayılmadığından, buradaki yangın çıkarma fiilleri orman yakma suçu oluşturmaz. Ancak orman sayılmayan alanların ceza hukuku korumasına alınıp yakılmasına yönelik yeni suç tiplerinin kanunda yer alması gerekir³⁸.

e. Nitelikli Hâller

Orman Kanunu'nun 110. maddesi, 5728 sayılı Kanun ile değiştirilmeden önce, orman yangını sonucunda kişilerin hayatının tehlikeye girmesi hâlinin cezayı artıran bir nitelikli hâl olduğu şeklinde düzenlenmişti. Burada düzenlenen nitelikli hâl, yalnızca kişilerin yaşamlarının tehlikeye girmesi veya ölüm hâlinde geçerli olup bunlar dışında kalan cismen yaralanmalarda cezayı artırmak mümkün değildi³⁹. Ancak 5728 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikten sonra, bu nitelikli hâl kaldırılarak yangın sonucunda ölüm veya yaralanma meydana gelmesi hâlinde ayrıca bu suçlardan dolayı cezaya hükmolunacağı belirtilmiştir. Değişiklikten sonra Orman Kanunu m. 110/6'da yer alan suçların işlenmesi nedeniyle ölüm ya da yaralanma meydana gelmesi durumunda, ayrıca bu suçlardan da cezaya hükmolunacağı düzenlenmiştir. Bu anlamda mesele, artık içtima ilişkisi içerisinde değerlendirilmelidir.

Orman Kanunu'nun 110. maddesinin üçüncü fıkrasında; failin yangının söndürülmesi ve etkilerinin azaltılması yönündeki çabaları ya da ortaya çıkan zararın azlığı dikkate alınarak, verilecek cezanın yarısına kadar indirileceği belirtilerek suçun cezasını azaltan nitelikli bir hâl düzenlenmiştir. Zararın belirlenmesinde ise yangın sonucunda tamamen yanmış olan ağaç ve ağaççıkların değerinin, kısmen yanmış ağaç ve ağaççıkların değerinde ortaya çıkan azalmanın, alt tabaka orman örtüsü yandığı için meydana gelen zararın ve toprağın humuslu tabakası yandığı için oluşan verim kaybının göz önünde bulundurulacağı düzenlenmiştir.

Yargıtay, failin hem yangının söndürülmesinde ve etkisinin azaltılmasında çaba göstermesi hem de meydana gelen zararın az olması hâlinde, her iki indirim sebebinin ayrı ayrı değerlendirilerek uygulanması gerektiği görüşündedir⁴⁰. Ancak öğretilerde bu durumda cezada sadece bir kez indirim yapılması gerektiği görüşünde olanlar vardır⁴¹. Kanaatimizce, maddede, failin çaba göstermesinin ya da ortaya çıkan zararın azlığının cezada indirim sebebi olduğu belirtildiği için, olayda her iki indirim sebebinin de ayrı ayrı uygulanması gerekir. Bu nedenle,

³⁷ Ok, Kenan / Kayacan, Bekir. "Assessing the Situation of Non-forest Private Woodlands: The Turkish Case", *Small-Scale Forest Economics, Management and Policy*, C. 4, S. 3, 2005, s. 322.

³⁸ Aygörmez, s. 38.

³⁹ Günay, Erhan. *Orman Ceza Davaları Usul ve Esasları*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2001, s. 222.

⁴⁰ Yargıtay tarafından, Orman Kanunu'nun 110/3. maddesinde yer alan unsurlardan birinin ya da her ikisinin birlikte olayda mevcut olması durumunda cezadan indirim yapılabileceği yönündeki düzenleme sebebiyle her iki indirim sebebinin de ayrı ayrı dikkate alınmasının gerekmesi karşısında, sanığın yangının söndürülmesi hususunda bir çabası bulunmasa bile Kanun'un 110/3-3. cümlesi uyarınca, yangın neticesinde ortaya çıkan gerçek zararın belirlenmesinden sonra 110/3-2. cümlesinin uygulanmasının değerlendirilmesi gerektiği yönünde karar verilmiştir. Yargıtay 3 CD, E. 2012/13620, K. 2012/29779, 13.9.2012, Lexpera İçtihat Programı. Aynı yönde görüş için bkz. Aygörmez, s. 52.

⁴¹ Aras, Celal. *Açıklamalı-İçtihatlı Orman Kanunu*, 1. Baskı, Adil Yayınevi, Ankara, 2002, s. 996.

failin yangının söndürülmesi ve etkilerinin azaltılması yönünde çaba göstermemesi ancak meydana gelen zararın az olması hâlinde verilecek ceza yine yarısına kadar indirilir.

Yangın sonucunda oluşan zarar, yanan orman alanına ilişkin olup gerçek zararı kapsamaktadır. Örneğin, ormanlık alanda yanan ağaçlar, bitki örtüsü, tohumlar, toprağın verim gücünün düşmesi, ormanda yaşayan canlıların yok olması bu zararın içinde değerlendirilir. Ancak yangın söndürme ve yanan alanın yeniden ağaçlandırma masrafları⁴², tazminat olarak hükmedilebilirse de cezanın artırılması ve eksiltilmesinde göz önünde bulundurulamaz⁴³. Sadece bitki örtüsünün yandığı ancak ağaçların zarar görmediği bir orman yangınında, yapılan keşifler sonucunda ağaçların kurumadığı ve herhangi bir gelişme kaybına uğramadığının tespiti hâlinde, ortaya çıkan zararın azlığı sebebiyle cezada indirim yapılması gerekmektedir⁴⁴. Örtü yangını şeklinde görülen orman yangınlarında, yangın sonucunda toprakta bir verim kaybı olup olmadığının tespiti için bu keşif derhal yapılması önemlidir. Aksi hâlde Yargıtay'ın vermiş olduğu kararlardan da görüleceği üzere⁴⁵ topraktaki verim kaybı, aradan uzun bir süre geçtikten sonra yapılacak keşifle tespit edilemeyeceğinden, sanık lehine yorum yapılarak cezada indirimde gidilmektedir. Ancak ağaçlarda zarar meydana gelmemesi kadar toprakta verim kaybı olmaması da ormanlar açısından önemlidir.

Orman Kanunu'nun 111. maddesinde, orman rejimine dâhil edilen yerlerde, muhafaza ormanı veya milli park olarak ayrılan ormanlarda, orman suçlarının işlenmesi hâlinde genel bir artırım sebebi düzenlenmiştir. Dolayısıyla orman yakma suçlarının 111. maddede düzenlenen yerlerde işlenmesi durumunda ceza iki kat artırılarak verilir.

2. Manevi Unsur

Orman yakma suçları, hem kasten hem de taksirle işlenebilir. Suçun taksirli hâli Orman Kanunu m. 110/3'te, "dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı şekilde orman yangınına sebebiyet vermenin cezalandırılacağı" şeklinde düzenlenmiştir. Kanunda, suç teşkil eden eylemin, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı şekilde icrası ayrıca suç olarak düzenlendiği için orman yakma suçunun taksirli hâli cezalandırılır (TCK m. 22/1).

Taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçu zarar suçu olduğundan, meydana gelen yangın sonucunda ortaya çıkan zararlar failin fiili arasında nedensellik bağı bulunmadığı takdirde taksirden söz edilemeyeceği için failin olayla ilgili sorumluluğuna gidilemez. Yargıtay böyle bir olayda, taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçunun unsurlarının oluşmadığına karar vermiştir⁴⁶. Taksirli fiilde haksızlığın temeli, objektif dikkat ve özen yükümlülüğünün ihlaline

⁴² Yangın söndürme ve yanan alanın yeniden ağaçlandırma masraflarının, gerçek zararın hesabında dikkate alınmayacağına ilişkin bkz. Yargıtay 19 CD, E. 2021/7445, K. 2021/6613, 15.6.2021; Yargıtay 19 CD, E. 2019/31918, K. 2019/14109, 12.11.2019, Lexpera İçtihat Programı.

⁴³ Yargıtay 3 CD, E. 1996/9392, K. 1996/10703, 27.11.1996; Yargıtay 3 CD, E. 2001/6253, K. 2001/6776, 13.6.2001, Lexpera İçtihat Programı.

⁴⁴ Yargıtay 19 CD, E. 2018/7146, K. 2019/254, 16.1.2019, Lexpera İçtihat Programı.

⁴⁵ Yargıtay 19 CD, E. 2017/3666, K. 2018/12318, 22.11.2018; Yargıtay 19 CD, E. 2015/35083, K. 2018/13548, 20.12.2018; Yargıtay 19 CD, E. 2016/4403, K. 2018/7438, 20.6.2018, Lexpera İçtihat Programı.

⁴⁶ "Sanığın aracının tedbirsizlik ve dikkatsizlik sonucu devrilmesiyle aracın yanmaya başlaması ve anız tarlasından ormana sirayet etmesi olayında, taksirle orman yangınına sebep olma suçunun unsurları oluşmamıştır." Yargıtay 3 CD, K. 2001/10352-10936, 5.11.2001, Mestav, s. 1184.

dayanır. Bu yükümlülüğe ilişkin kurallar, pozitif hukuk metinlerinde yer alan düzenlemelerde görülür. Tüm neticeli suçlardaki gibi taksirle işlenen suçlarda da meydana gelen neticeyle failin fiili arasında nedensellik bağı bulunmalı ve meydana gelen netice, faile objektif olarak isnat edilebilmelidir⁴⁷. Meydana gelen orman yangınında, orman sahasında yangını başlatıcı ateş yakıldığı belirlense dâhi bu ateşin kimin tarafından yakıldığına ilişkin bir tespiti yapılmaması ve yangının başlangıç noktasının ve rüzgârın yönünün tespiti amacıyla keşif yapılması⁴⁸, meydana gelen yangının sanığa objektif isnadiyeti için yeterli olmayacaktır.

Taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçunun, bilinçli taksirle işlenmesi hâlinde cezada artırım yapılır. Somut olayda failin kasten yahut taksirle hareket ettiğinin net olarak tespiti gerekir. Bu tespiti yapabilmek için de sanığın ve tanığın beyanları, mevsim şartları, suç yerinin konumu ve sanığın suça konu yerin yanmasında herhangi bir menfaati olup olmadığı gibi hususlar dikkate alınır⁴⁹.

3. Hukuka Aykırılık Unsuru

Kasten işlenen suçlarda olduğu gibi taksirli suçlarda da tipikliğin gerçekleşmesi, bu davranışın hukuka aykırı olduğuna dair karine teşkil eder. Başka bir deyişle, taksirle gerçekleştirilen hareketin tipe uygunluğunun tespit edilmesi hâlinde, fiil kural olarak kendiliğinden hukuka aykırı olur. Ancak bu karine, olayda hukuka uygunluk sebeplerinin bulunması hâlinde ortadan kalkar. Taksirli suçlarda da kasıtlı suçlarda olduğu gibi hukuka uygunluk sebeplerinin gerçekleşmesi mümkündür⁵⁰.

Kanunda düzenlenen hukuka uygunluk sebepleri, taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçu açısından uygulama alanı bulmaz. Meşru savunma, hakkın kullanılması, ilgilinin rızası ve kanun hükmünün icrası hukuka uygunluk sebepleri, taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçu açısından uygulanacak bir örneğe sahip değildir.

D. Kusurluluk

Kusurluluğu kaldıran zorunluluk hâli, taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçu bakımından uygulama alanı bulabilir. Örneğin, ormanda gezintiye çıkan kişinin, yolunu kaybetmesi sonucunda havanın soğuması üzerine ısınmak amacıyla yakmış olduğu ateşi söndüremeden, vahşi bir hayvanın saldırısına uğraması üzerine alandan kaçması ve söndüremediği ateşin rüzgârın etkisiyle ormanlık alandaki ağaçlara sıçrayarak yangına sebebiyet vermesi durumunda; vahşi hayvan saldırısının kişiye yönelik muhakkak ve ağır bir tehlike oluşturması sebebiyle zorunluluk hâli uygulama alanı bulabilir. Bu durumda fail, TCK m. 25/2 gereğince taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçundan cezalandırılmayabilir.

⁴⁷ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 431-450; Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 15. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019, s. 266-270.

⁴⁸ Yargıtay CGK, E. 2017/363, K. 2018/686, 25.12.2018, Lexpera İçtihat Programı.

⁴⁹ Mestav, s. 1176; Bayındır, s. 112.

⁵⁰ Koca, Mahmut / Üzülmöz, İlhan. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 7. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014, s. 215; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 451.

Bunların haricinde, ceza sorumluluğunu kaldıran ya da azaltan; akıl hastalığı⁵¹, yaş küçüklüğü⁵², sağır ve dilsizlik, alkol ya da uyuşturucu madde etkisinde olma veya geçici nedenlerden birisinin varlığı durumunda TCK'nın bu hâllerle ilgili genel hükümleri, taksirle orman yangınına sebebiyet veren fail açısından uygulama alanı bulur.

E. Suçun Özel Görünüş Şekilleri

1. Teşebbüs

TCK'nın 35/1. maddesinde düzenlendiği üzere teşebbüs, yalnızca kasten işlenen suçlarda gerçekleşebileceğinden, taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçuna teşebbüs mümkün değildir. Suç bakımından etkin pişmanlık hükümleri de düzenlenmemiştir.

Etkin pişmanlık hükümleriyle suçun daha az cezayı gerektiren nitelikli hâlleri birbirinden farklıdır. Suçun nitelikli hâlleri, maddi unsur içinde değerlendirilirken etkin pişmanlık, maddi unsurlar arasında yer almayıp suçun tamamlanmasından sonra, mahiyeti itibarıyla etkin pişmanlığa uygun bazı suçlar açısından cezayı azaltan ya da kaldıran şahsi bir sebep olarak ortaya çıkmaktadır⁵³. Ayrıca etkin pişmanlıkta, failin işlediği fiilin neticesinden pişmanlık duyması aranırken cezayı azaltan nitelikli hâllerde failin fiilinden pişman olması aranmaz. Hafifletici sebepler tüm suç ortaklarına sirayet ederken etkin pişmanlık, sadece pişmanlık gösteren suç ortağı hakkında uygulanır⁵⁴. Dolayısıyla, Orman Kanunu m. 110/3'te düzenlenen, failin yangının söndürülmesi ve etkilerinin azaltılması yönünde gösterdiği çabalar, atipik bir etkin pişmanlık hâli gibi görünse de cezayı azaltan nitelikli bir hâl olarak düzenlenmesi, suçun mahiyetine daha uygundur. Failin, yangının meydana gelmesinden sonra pişmanlık göstermesi, cezanın belirlenmesinde TCK m. 62 gereğince "*fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışları*" göz önünde bulundurularak takdiri indirim sebebi olabilir.

2. İştirak

TCK'nın 40. maddesinde düzenlendiği üzere suça iştirak, yalnızca kasten ve hukuka aykırı bir fiilin varlığı hâlinde gerçekleşebileceğinden, taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçunda iştirak hükümlerinin uygulanması mümkün değildir. Taksirle orman yangınına sebebiyet veren her fail, TCK m. 22/5 gereğince kendi kusurundan dolayı sorumlu olur.

⁵¹ "Sanık hakkında 6831 sayılı Kanun'un 110/3. maddesinde düzenlenen suçu işlediği gerekçesiyle yapılan yargılamada, Adli Tıp Kurumu'nun 16/01/2015 tarihli raporunda; sanığın TCK'nin 32/2. maddesi kapsamında ceza ehliyetini azaltacak nitelikte akıl hastalığının bulunduğu anlaşıldığı karşısında, sanık hakkında atılı suçtan verilecek cezanın altıda birinden fazla olmamak üzere indirilebileceği ya da mahkûm olunan ceza, süresi aynı olmak koşuluyla, kısmen veya tamamen, akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak da uygulanabileceği hususu gözetilmeden hüküm kurulması...", Yargıtay 19 CD, E. 2018/4699, K. 2019/11352, 17.9.2019, Lexpera İçtihat Programı.

⁵² "Suç tarihinde 15-18 yaş aralığında olan suça sürüklenen çocuğun, TCK'nun 31/3. maddesi gereğince cezasından indirim yapılmadığı gibi gerekçeli karar başlığında sanık olarak belirtilmesi", Yargıtay 19 CD, E. 2016/6786, K. 2019/803, 23.1.2019, Lexpera İçtihat Programı.

⁵³ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 294, 710.

⁵⁴ Özgenç, İzzet. *Zimmet Suçu*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012, s. 64-70.

3. İçtima

Orman Kanunu m. 110/6'ya göre, taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçunun işlenmesi nedeniyle ölüm ya da yaralanmanın meydana gelmesi durumunda, gerçek içtima hükümleri uygulanarak fail, ayrıca bu suçlardan dolayı cezalandırılır. TCK m. 85/2 gereğince, failin, taksirle orman yangınına sebebiyet vermesi sonucu, birden fazla kişinin ölümüne veya bir ya da birden fazla kişinin ölümüyle birlikte bir ya da birden fazla kişinin yaralanmasına sebep olması hâlinde, iki yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılması gerekir. Burada değinilmesi gereken bir başka husus, TCK m. 22/6'da düzenlenen, şahsi cezasızlık sebebi ile cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebeptir. TCK m. 22/6; *“Taksirli hareket sonucu neden olunan netice, münhasıran failin kişisel ve ailevi durumu bakımından, artık bir cezanın hükmedilmesini gereksiz kılacak derecede mağdur olmasına yol açmışsa ceza verilmez; bilinçli taksir halinde verilecek ceza yarıdan altıda bire kadar indirilebilir.”* şeklindedir. Failin, taksirle orman yangınına sebebiyet verme fiili sonucunda, taksirle kişilerin ölümüne ya da yaralanmasına yol açması hâlinde, bu netice, fail hakkında cezanın uygulanmasını gereksiz kılacak ölçüde mağduriyetine sebep olmuşsa ve münhasıran failin kişisel ve ailevi durumu bakımından ortaya çıkmışsa ceza verilmez. Ancak bu şahsi cezasızlık sebebinin uygulanabilmesi için meydana gelen neticeden, faille ailevi ilişkisi bulunmayan üçüncü kişilerin zarar görmemesi gerekir. Failin, bilinçli taksirle kişilerin ölümüne ya da yaralanmasına yol açması hâlinde ise hakkında verilecek cezada indirim yapılabilir. Bu indirimin yapılabilmesi için de aynı şartlar gerekmektedir.

Dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranış sonucunda yangına sebebiyet verilen alanın orman rejimi olmaması durumunda, taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçu değil, TCK m. 171'de düzenlenmiş olan genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçu oluşur.

TCK m. 43'te düzenlenen zincirleme suç hükümlerinin uygulanabilmesi için bir suç işleme kararının varlığı arandığından, taksirle işlenen suçlarda zincirleme suç hükümlerinin uygulanması mümkün değildir⁵⁵. Dolayısıyla taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçunda zincirleme suç hükümleri uygulanmaz.

Anız veya bitki örtüsü yakılması sonucunda orman yangınına sebebiyet verilmesi hâlinde, TCK m. 44 gereğince fikri içtima hükümleri uygulanarak failin en ağır suç olan orman yangınına sebebiyet verme fiilinden dolayı cezalandırılması gerekir. Failin, anızları kasten yaktığı esnada çıkan yangının büyüyerek ormana sirayet etmesi hâlinde, bu durumu öngörüp sonucunu da kabullenmiş olması hâlinde en azından olası kastla hareket etmiş olduğu söylenebileceğinden, Orman Kanunu m. 110/3 gereğince kasten orman yakma suçundan cezalandırılması gerekir⁵⁶. Eğer anız veya bitki örtüsü yakılması sonucunda yangın çıkan bölge orman alanı değilse failin kastına göre, TCK m. 170'de düzenlenen genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçu veya TCK m. 171'de düzenlenen genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçu uygulama alanı bulacaktır⁵⁷. Bahçede bulunan ayrık otların kesilip tarla kenarında biriktirilerek yakıldığı, yakılan ateşin büyümesi üzerine başkasına ait arazide bulunan zeytin ve palamut ağaçlarının yandığı ancak yangının ormanlık alana sıçramadan söndürüldüğü olayda, anız yakma suçu oluşmamış olup

⁵⁵ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 798; Koca/Üzülmez, s. 489.

⁵⁶ Aygörmez, s. 43.

⁵⁷ Toprak, s. 172.

yangının orman sahasına 2 kilometre mesafede çıkmış olması sebebiyle orman yangını tehlikesi meydana geldiğinden, TCK m. 171/1-a bendinde düzenlenen genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçu oluşur⁵⁸. Ormana yakın mesafede olan tarlasındaki anızları yakan kişinin, ateşin büyüyüp kontrolden çıkarak ormana sıçraması sonucu ormanlık alanın yanması durumunda, anız yakma fiilinden değil taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçundan cezalandırılması gerekir⁵⁹. Orman yakma suçlarıyla ilgili verilen Yargıtay kararlarında, anız yakma fiilinin işlendiği esnada yakılan ateşin büyüyerek ormanlık alana sıçraması hâlinde, fikri içtima hükümlerinin uygulanacağı ve failin sadece taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçundan cezalandırılacağı belirtilmektedir. Oysa Orman Kanunu m. 76'ya atıfla m. 110/2'de düzenlenmiş olan fiillerin işlenmesi sonucunda orman yangınına sebebiyet verilmesi hâlinde, failin kastına göre, kasten ya da taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçlarından da ayrıca cezalandırılacağı yönünde bir düzenleme yapılarak fikri içtima hükümlerinin önüne geçilmesi sağlanabilir.

Tek bir fiille hem taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçu hem de yakarak mala zarar verme suçu oluşabilir. Bu durumda, TCK m. 44 gereğince fikri içtima hükümleri uygulanarak sadece en ağır cezayı gerektiren suçtan ceza verilir. Örneğin, önceden husumeti olduğu kişinin ormanlık alan içinde bulunan aracını kasten yakan fail, ateşin büyüyerek ormana sirayet etmesi sonucu ormanlık alanın yanması durumunda, sadece taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçundan cezalandırılır⁶⁰. Orman Kanunu m. 110/6'ya göre, taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçunun işlenmesi nedeniyle ölüm ya da yaralanmanın meydana gelmesi durumunda, gerçek içtima hükümleri uygulanarak fail, ayrıca bu suçlardan dolayı cezalandırılır. TCK m. 85/2 gereğince, failin, taksirle orman yangınına sebebiyet vermesi sonucu, birden fazla kişinin ölümüne veya bir ya da birden fazla kişinin ölümüyle birlikte bir ya da birden fazla kişinin yaralanmasına sebep olması hâlinde, iki yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılması gerekir. Bunun haricinde, TCK m. 152/1-c'de düzenlenen, "*Mala zarar verme suçunun, devlet ormanı statüsündeki yerler hariç, nerede olursa olsun, her türlü dikili ağaç, fidan veya bağ çubuğu hakkında işlenmesi hâlinde fail hakkında bir yıldan dört yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.*" maddesiyle ilişkisi de incelenmelidir. Maddede yer alan zarar verme fiilinin, devlet ormanı statüsündeki yerlerde gerçekleştirilmesi hâlinde, fiile göre, Orman Kanunu m. 91'de düzenlenen ağaç kesme suçları ya da m. 110'da düzenlenen orman yakma suçları oluşmaktadır. Ancak devlet ormanı statüsündeki yerler haricinde, nerede bulunduğu önemi olmaksızın, dikili ağaçlar, fidanlar ve bağ çubuklarına zarar verilmesi hâlinde, mala zarar verme suçunun nitelikli hâli oluşmaktadır. Bu zarar verme ise TCK m. 151'de belirtildiği üzere kısmen veya tamamen yıkma, tahrip etme, yok etme, bozma, kullanılamaz hâle getirme ya da kirletme şeklinde olabilir. Bu

⁵⁸ Yargıtay 19 CD, E. 2018/6905, K. 2019/261, 16.1.2019, Lexpera İçtihat Programı. Yine aynı şekilde; "sanığın işlettiği çiftliğe ait çöpleri yakmak için çıkardığı ateşin büyüyerek yangın çıkarması ve yangının ormanlık sahaya ulaşmadan söndürülmesi olayında, sanığın fiili, anız yakma suçunu teşkil etmeyip yaktığı ateşin orman alanına 596,05 metrelik mesafede çıkması sebebiyle orman yangını tehlikesi meydana getirdiğinden, fiilin TCK m. 171/1-a'da düzenlenmiş olan genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçunu oluşturduğu gözetilmeyerek...", Yargıtay 19 CD, E. 2017/928, K. 2019/4836, 26.2.2019. Aynı yönde kararlar için bkz. Yargıtay 19 CD, E. 2018/1467, K. 2019/3890, 6.2.2019; Yargıtay 19 CD, E. 2015/8412, K. 2018/9017, 18.9.2018, Lexpera İçtihat Programı.

⁵⁹ Yargıtay 19 CD, E. 2016/1122, K. 2016/23413, 14.12.2016, Lexpera İçtihat Programı.

⁶⁰ Yargıtay 19 CD, E. 2016/9371, K. 2018/268, 17.1.2018, Lexpera İçtihat Programı.

suçun, TCK m. 152/2-a'da belirtildiği üzere yakmak suretiyle işlenmesi hâlinde ise verilecek ceza, bir katına kadar artırılır.

F. Yaptırım ve Muhakemeye İlişkin Kurallar

Orman Kanunu m. 110/3'te düzenlenmiş olan taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçu, üç yıldan on yıla kadar hapis cezası gerektirmektedir. Ancak failin, yangının söndürülmesinde ve etkilerinin azaltılmasında gösterdiği çabaları ya da ortaya çıkan zararın azlığına göre, ceza yarısına kadar indirilir. Bu zararın belirlenmesi ise Orman Kanunu m. 110/3'te yer alan düzenlemeye göre yapılır.

Taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçu şikâyete tabi suçlar arasında yer almadığından, suçun soruşturulması Cumhuriyet savcısınca re'sen yapılır. Suç bakımından görevli mahkeme, 5235 sayılı Kanun m. 11 gereğince Asliye Ceza Mahkemesidir. Yetkili mahkeme ise suçun işlendiği yer mahkemesidir.

Taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçunun temel cezası, beş yıldan fazla ve yirmi yıldan az hapis cezasını gerektirdiği için dava zamanaşımı, TCK m. 66/1-d uyarınca on beş yıldır. Ceza zamanaşımıysa TCK m. 68/1-d uyarınca suçun beş yıldan fazla ve yirmi yıldan az hapis cezasını gerektirmesi nedeniyle yirmi yıldır.

II. KASTEN ORMAN YAKMA SUÇU

A. Genel Bilgiler

Kişilerin kasti fiilleri sonucunda meydana gelen orman yangınlarını cezalandırmak amacıyla kasten orman yakma fiili, Orman Kanunu'nda suç olarak düzenlenmiştir. Orman Kanunu'nun 110/4. maddesinde yer alan düzenlemeye göre, kasten orman yakma fiili, on yıldan az olmamak üzere hapis ve bin günden onbin güne kadar⁶¹ adlî para cezasını gerektirmektedir. Ayrıca maddeye, 7442 sayılı Kanun'un 26. maddesiyle yapılan değişiklik sonrası, *“Suçun, yangına müdahalenin geciktirilmesi veya yangının söndürülmesinin zorlaştırılması amacıyla ve bu amacı gerçekleştirmeye elverişli olacak yer, zaman veya şartlarda işlenmesi hâlinde faile verilecek ceza yarı oranında artırılır.”* şeklinde cezayı artıran bir nitelikli hâl eklenmiştir.

Orman Kanunu m. 110/5'e göre, kişinin, devletin güvenliğine karşı suç işlemek amacıyla kurulan bir örgüt faaliyeti çerçevesinde devlet ormanlarını yakması hâlinde, müebbet hapis ve yirmibin günden yirmibeşbin güne kadar⁶² adlî para cezası ile cezalandırılacağı düzenlenmiştir. Terörle Mücadele Kanunu⁶³ m. 4/1-c ve m. 5'te, kasten orman yakma suçunun terör amacıyla, suç işlemek üzere kurulan bir örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, fail hakkında hükmedilecek hapis ve adli para cezalarına ilişkin birtakım hükümler yer almaktadır. Bu hükümler, çalışmada nitelikli hâl başlığında incelenecektir.

⁶¹ 23.3.2023 tarihli ve 7442 sayılı Kanun'un 26. maddesiyle bu fıkrafta yer alan “on bin güne kadar” ibaresi, “bin günden onbin güne kadar” şeklinde değiştirilmiştir.

⁶² 23.3.2023 tarihli ve 7442 sayılı Kanun'un 26. maddesiyle bu fıkrafta yer alan “yirmi bin güne kadar” ibaresi, “yirmibin günden yirmibeşbin güne kadar” şeklinde değiştirilmiştir.

⁶³ Terörle Mücadele Kanunu, Kanun Numarası: 3713, Kabul Tarihi: 12.4.1991, R.G., 12.4.1991/20843.

Kasten orman yakma suçu⁶⁴, 5728 sayılı Kanun'un 217. maddesiyle yapılan değişiklikten önce, kısmen farklı bir şekilde düzenlenmişti. Değişiklikten önce, kasten orman yakma suçunda cezanın üst sınırı, on beş yıla kadar hapis cezasını ve beş yüz milyon liradan bir milyar liraya kadar adli para cezasını gerektirmekteydi. Terör amacıyla örgüt mensubu kişilerce devlet ormanlarını yakma fiili ise yirmi dört yıldan otuz yıla kadar hapis ve beş milyar liradan on milyar liraya kadar adli para cezasını gerektirmekteydi. 5728 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik gerekçesinde de belirtildiği üzere, kasten orman yakma suçunun cezası, suçun işleniş şekli, vasfı ve mahiyetine göre müeyyidesinde caydırıcılığın sağlanması amacıyla artırılmıştır.

B. Korunan Hukuki Değer

Bu suçta korunan hukuki değer, orman varlığını korumak ve geliştirmektir⁶⁵.

C. Suçun Unsurları

1. Maddi Unsurlar

a. Fiil

Orman Kanunu'nun 110/4. maddesinin fiil unsuru; bilerek ve isteyerek ormanları yakmaktır. Failin orman yakma fiilini işlerken tarla açma, faydalanma, yerleşme gibi amaçları⁶⁶, suçun oluşumu yönünden önem taşımaz⁶⁷. Fiil, ihmali veya icrai bir hareketle işlenebilir. Yangının çıkarıldığı aracın da suçun oluşumu yönünden bir önemi yoktur⁶⁸. Suçun oluşması açısından suçta konu yer, devlet ormanı olabileceği gibi özel orman ve kamu tüzel kişiliklerine ait bir orman da olabilir.

Orman yakma suçunun oluşması için fiilin ormanlardaki dikili orman örtüsü ve bitkilerin yakılması suretiyle işlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla önceden kesilmiş ağaçların ormanda yakılması, orman yakma suçunu değil, ağaç kesme suçunu oluşturur. Ancak kesilmiş ağaçların

⁶⁴ Suç, 765 sayılı TCK m. 370'te; "Süknaya mahsus bir binaya yahut ammeye müteallik binalara ve yahut ammenin istimaline mahsus bir mahalle veya sanayi tezgâhlarına ve tüccar ambarlarına içtial ve infilakı kabil şeylerin mahzenlerine ve tersanelere ve şimendifer arabalarına ve madenlere ateş verip kısmen veya tamamen yakanlar beş seneden aşağı olmamak üzere muvakkat ağır hapse mahkûm olur..." şeklinde düzenlenmişti. Ancak gerek kasten orman yakma suçları gerekse taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçları, 765 sayılı TCK'da yer alan düzenlemeye göre sadece ormanlar üzerinde değil, başka yerlerde de işlenebilmekteydi. Sonrasında bu hükümler, 1995 tarihli ve 4114 sayılı Kanun ile kaldırılarak taksirle ve kasten orman yakma suçları, 6831 sayılı Orman Kanunu'nda bağımsız suç olarak düzenlenmiştir. Güneş, Yusuf. *Orman Suçlarının Ceza Hukuku Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2001, s. 112.

⁶⁵ Bayındır, s. 108.

⁶⁶ Yanmış alanların işgal ve faydalanma suçuna konu olması hâlinde verilecek ceza, Orman Kanunu m. 93/2 gereğince bir kat artırılır. Bu artırımın yapılması, bu alanların temlik amacıyla yakılmasının önüne geçmek içindir. Ayrıca yanmış orman alanları, mineral ve toprağın verim gücü yönünden zengin olduğundan, bu düzenlemeyle yakılmış orman alanlarının sonradan farklı amaçlarla kullanımının önüne geçmek amaçlanmaktadır. Bu da tarla açmak için ormanların yakılmasını engellemektedir. Şayet tarla açmak için orman yakılırsa o zaman fail, kasten orman yakma suçundan cezalandırılır. Elvan, Osman Devrim. *Orman İşgal ve Faydalanma Eylemi Üzerinde İncelemeler*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2009, s. 133-135.

⁶⁷ Toprak, s. 170.

⁶⁸ Bayındır, s. 114.

yakılması sonucunda çıkan yangının ormana sirayet etmesi hâlinde burada artık orman yakma suçu meydana gelir⁶⁹.

Kasten orman yakma fiilinin, devletin güvenliğine karşı suç işlemek amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde⁷⁰ Orman Kanunu m. 110/5'teki suçun nitelikli hâli oluşur. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus, maddedeki düzenlemenin sadece devlet ormanları yönünden getirilmiş olmasıdır. Dolayısıyla örgüt faaliyeti çerçevesinde devlet ormanı dışında kalan ormanların yakılması hâlinde, failin bu maddeye göre müebbet hapis cezasıyla cezalandırılması mümkün değildir.

b. Fail

Fail, fiili neticesinde suçun kanuni tanımında yer alan unsurları gerçekleştiren kişidir. Suçlar failine göre, suçun tipikliğinin herhangi biri tarafından gerçekleştirilebileceği herkes tarafından işlenebilen suçlar ve suçun işlenmesi açısından, failde belli niteliklerin arandığı özgü suçlar olarak ikiye ayrılmaktadır⁷¹. Kasten orman yakma suçu, faili bakımından bir özellik göstermeyip herkes tarafından işlenebilen suçlardandır. Kişinin bu suçta fail olabilmesi için gerçek kişi olması yeterlidir.

c. Mağdur

Mağdur, suçla ihlal edilen değer ait olduğu kişi veya kişilerdir⁷². Kasten orman yakma suçunun mağduru, ormanların yanması sonucunda zarar gördüğü için toplumu oluşturan herkestir. Devlet ise mağdur olamayacağı için suçtan zarar gören konumundadır.

d. Konu

Suçun konusu, suçun kanuni tanımında yer alan hareketin yöneldiği kişi ya da şeydir⁷³. Suçun maddi konusu ormanlar olup taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçunda yapılan açıklamalar, burası için de geçerlidir.

e. Nitelikli Hâller

Orman Kanunu m. 110/4'e, 7442 sayılı Kanun'un 26. maddesiyle; *“Suçun, yangına müdahalenin geciktirilmesi veya yangının söndürülmesinin zorlaştırılması amacıyla ve bu amacı gerçekleştirmeye elverişli olacak yer, zaman veya şartlarda işlenmesi halinde failde verilecek ceza yarı oranında artırılır.”* şeklinde cezayı artıran yeni bir nitelikli hâl getirilmiştir. Bu nitelikli hâlin uygulanabilmesi için, failin kasten orman yakma suçunu işlerken müdahalenin gecikmesi ya da söndürme işleminin zorlaştırılması amacıyla bazı hareketlerde bulunması aranmıştır. Bu amaçların failde bulunmaması hâlinde nitelikli hâl uygulanamaz. Yani suç tipinde, nitelikli hâlin oluşabilmesi için manevi unsur bakımından özel bir amaç aranmıştır. Suçun bu amaçları gerçekleştirmeye elverişli olacak yer, zaman ya da şartlarda işlenmesi durumunda ceza artırılır.

⁶⁹ Ünal/Başpınar, s. 222.

⁷⁰ 2020 yılında meydana gelen 72 adet kasıtlı yangının, 4'ü terör sebebiyle, 30'u kundaklama sebebiyle çıkarılmıştır. Bunların arasına, sebebi bilinmeyen yangınlar dâhil edilmemiştir. Orman Genel Müdürlüğü Ormanlık İstatistikleri. Orman Yangınları, 2020, <https://www.ogm.gov.tr/e-kutuphane/resmi-istatistikler>, (Erişim Tarihi 31.5.2022).

⁷¹ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 359; Özgenç, s. 211-212; Koca/Üzülmez, s. 105.

⁷² Özgenç, s. 223; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 372; Koca/Üzülmez, s. 107.

⁷³ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 375; Koca/Üzülmez, s. 108.

Failin kasten orman yakma suçunu, yangınların söndürülmesinin çok güç olduğu yaz aylarında, havanın sıcak, nispi nem oranının düşük, yağışların az ya da rüzgârın şiddetinin yüksek olacağı bilinen zamanlarda, ormanın farklı yerlerinde aynı anda, konum olarak ormanın yol geçmeyen ya da yola uzak olan ve yangın söndürme araçlarının ve ekiplerinin, karadan ulaşmasının güç veya imkânsız olduğu iç ve yüksek kesimlerinde işlemesi hâlleri, elverişli hareketlere örnek olarak gösterilebilir.

Orman Kanunu m. 110/5'te; kişinin, devletin güvenliğine karşı suç işlemek maksadıyla kurulan bir örgüt faaliyeti çerçevesinde devlet ormanlarını yakması hâlinde, müebbet hapis ve yirmibin günden yirmibeşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacağı düzenlenmiştir. Dolayısıyla suçun işleniş şekli yönünden getirilen bu nitelikli hâlin olayda bulunması hâlinde, ceza artırılır.

Terörle Mücadele Kanunu m. 4/1-c bendine göre, Orman Kanunu'nun 110/4 ve 110/5. maddelerinde tanımlanan kasten orman yakma suçlarının, terör amacıyla, suç işlemek üzere kurulan bir örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenmesi, terör suçu sayılmaktadır. Terörle Mücadele Kanunu m. 5'te ise 4. maddede düzenlenen terör suçlarını işleyenler hakkında verilecek cezalarda artırım yapılacağına dair bir nitelikli hâl⁷⁴ düzenlenmiştir. Bu nitelikli hâle göre, m. 4'te yer alan suçların, örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenmiş olması sebebiyle ilgili maddesinde cezanın artırılması öngörülmüşse sadece bu madde hükmüne göre artırım yapılır. Fakat yapılacak olan artırım, cezanın üçte ikisinden az olamaz. Dolayısıyla Orman Kanunu m. 110/4'te düzenlenen kasten orman yakma suçunun örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenmiş olması hâli, m. 110/5'te cezayı artıran nitelikli hâl olarak düzenlenmiş olduğundan ve bu nitelikli hâlin cezası da kasten orman yakma suçunun cezasının üçte ikisinden fazla olduğundan, artık Terörle Mücadele Kanunu m. 5 gereğince cezada tekrar artırım gidilmesine gerek yoktur.

Orman Kanunu'nun 111. maddesinde, orman suçlarının, orman rejimi altına alınan yerlerde, muhafaza ormanı veya milli park olarak ayrılan ormanlarda işlenmesi hâli, genel bir artırım sebebi olarak düzenlenmiştir. Hükme göre, orman yakma suçlarının 111. maddede düzenlenen yerlerde işlenmesi hâlinde ceza iki kat artırılarak verilir.

2. Manevi Unsur

Kasten orman yakma suçunda manevi unsur kasttır. Suçun temel hâlinde, manevi unsur bakımından özel bir amaç aranmamış olup suçun oluşması için yangının çıkarılma amacının önemi yoktur. Tarlasını genişletmek amacıyla yangın çıkaran failin fiili, kasten orman yakma suçunu oluşturabilir⁷⁵.

⁷⁴ "3 ve 4. maddelerde yazılı suçları işleyenler hakkında ilgili kanunlara göre tayin edilecek hapis cezaları veya adli para cezaları yarı oranında artırılarak hükmolunur. Bu suretle tayin olunacak cezalarda, gerek o fiil için, gerek her nevi ceza için muayyen olan cezanın yukarı sınırı aşılabılır. Ancak, müebbet hapis cezası yerine, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.

Suçun, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmiş olması dolayısıyla ilgili maddesinde cezasının artırılması öngörülmüşse; sadece bu madde hükmüne göre cezada artırım yapılır. Ancak, yapılacak artırım, cezanın üçte ikisinden az olamaz."

⁷⁵ "...üç ayrı noktadan çıkarılan yangının, kasten ve muhtemelen tarla açmak amacıyla, bitişikte tarlası bulunan E. T. tarafından çıkarıldığı...", Yargıtay CGK, E. 1997/263, K. 1997/271, 25.11.1997. Sanığın, satın aldığı tarlayı bitişiginde yer alan ormanı fındıklık yapmak maksadıyla kasten yaktığı olayda, tanıkların verdiği ifadelerinin

Orman yakma suçunun oluşması için failin bilerek ve isteyerek hareket etmesi gerekir. Örneğin, failin kasten anız yakma fiili sonucunda ateşin ormanlık alana sıçrayarak orman yangınına sebebiyet vermesi hâlinde kasten orman yakma suçu değil; taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçu oluşur⁷⁶. Yargıtay, orman boşluğunda bulunan ot yığınının altına giren yılanı öldürmek maksadıyla otları tutuşturan failin fiilinin orman yangınına sebebiyet vermesi hâlinde, taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçunun oluşacağına karar vermiştir⁷⁷.

Kural olarak doğrudan kastla işlenen suçlar, tipiklikte bilme unsuru ya da hukuka aykırılık bilinci veya belli bir saik yahut amaçla hareket etmenin arandığı suçlar dışında, olası kastla da işlenebilirler⁷⁸. Bu sebeple kasten orman yakma suçunun temel hâlinin olası kastla da işlenebilmesi mümkündür⁷⁹. Yargıtay⁸⁰, babasından kalan evde oturma konusunda akrabalarıyla aralarında tartışma çıkması sonucu evi yakmaya karar veren failin, evin on beş metre yukarısında bulunan ormanlık alana giderek kurumuş otları tutuşturduğu, ancak çıkan yangının, evle ormanlık alan arasında herhangi bir ot, çalılık bulunmaması ve zeminin engebeli olması sebebiyle, eve doğru değil ormanlık alana doğru yayılmasıyla orman yangınına sebebiyet vermesi olayında, olası kastla orman yakma suçundan cezalandırılması gerektiğine karar vermiştir. Bu olayda fail, her ne kadar maksadının evi yakmak olduğu yönünde savunmada bulunmuş olsa da yangını iradi olarak başlattığı alanın orman arazisi olması sebebiyle, ormanlık alanın da yanacağını öngörmesine rağmen hareketinden vazgeçmemiş ve fiilinin olası sonucu olan orman yangınına kabullenmiştir.

3. Hukuka Aykırılık Unsuru

Orman yangınlarını söndürmede kullanılan ormancılık tekniklerinden birisi, devam eden yangının karşı yönünde kontrollü yangın çıkarmaktır. Böyle bir durumda yani bilinçli şekilde karşı yönden yangın çıkarılması hâlinde, kasten orman yakma suçu açısından kanun hükmünü icra hukuka uygunluk sebebi oluşabilir⁸¹. Ayrıca yaban hayatının geliştirilmesi için kullanılan ormanlarda amaçlı yakma fiili de kanun hükmünü icra hukuka uygunluk sebebi oluşturabilir⁸². Bunun dışında meşru savunma, hakkın kullanılması ve ilgilinin rızası hukuka uygunluk sebepleri, kasten orman yakma suçu bakımından uygulanacak bir örneğe sahip değildir.

sanığı suçtan kurtarma ya da daha az ceza almasını sağlamaya yönelik olması sebebiyle maddi delillerle çelişen bu beyanların dikkate alınmayacağı söylenmiştir. Sanığın kollukta verdiği ifade de yaktığı ateşin rüzgârın tesiriyle büyümesi neticesinde orman yangınına sebebiyet verdiği yönündeki savunması kabul edildiğinde bile, sanığın dolaylı kast gereğince ortaya çıkan neticeyi göze alması ve bu neticenin de gerçekleşmesi sebebiyle, ortaya çıkan bu sonuç bakımından da kasten hareket ettiği kabul edilmelidir. Yargıtay CGK, E. 2003/128, K. 2003/164, 27.05.2003, Lexpera İçtihat Programı.

⁷⁶ Bayındır, s. 114.

⁷⁷ Yargıtay 3 CD, E. 2012/2975, K. 2013/2953, Toprak, s. 188.

⁷⁸ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 340.

⁷⁹ “Sanığın içtiği sönmemiş sigaralarını yangın çıkabileceğini öngörmesine karşın ormana atması ve bunun neticesinde yangın çıkması hâlinde, olayda TCK m. 21/2’de yer alan olası kast hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağı tartışılmadan hüküm tesis edilmesi”, Yargıtay 3 CD, E. 2011/2892, K. 2012/10299, 19.3.2012, Toprak, s. 183.

⁸⁰ Yargıtay CGK, E. 2002/197, K. 2002/288, 09.7.2002, Lexpera İçtihat Programı.

⁸¹ Güneş, *Orman Suçlarının Ceza Hukuku Açısından İncelenmesi*, s. 172.

⁸² Bingöl, Bora. “Yaban Hayatını Geliştirmek İçin Ormanlarda Amaçlı Yakma”, *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Fen ve Mühendislik Dergisi*, C. 1, S. 2, 2017, s. 22.

D. Kusurluluk

TCK m. 24/2'de düzenlenen kusurluluğu kaldıran sebeplerden olan amirin emrinin icrası, kasten orman yakma suçu bakımından uygulama alanı bulmaz. Amirin emrinin icrası, emir konusunun suç oluşturması durumunda kusurluluğu kaldırmadığından, konusu suç oluşturan emri yerine getirip kasten orman yakan kişi, işlenen suçtan emri veren amirle birlikte sorumlu olur.

Fail, karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet veya muhakkak ve ağır bir korkutma ya da tehdit altında suçu işlerse cezalandırılmaz. Fakat bu hâlde işlenen suçtan, tehdidi, cebri, korkutmayı ve şiddeti uygulayan kimse dolaylı fail hükümlerine göre sorumlu olur.

Ayrıca ceza sorumluluğunu kaldıran ya da azaltan; haksız tahrik, sağır dilsizlik, akıl hastalığı, yaş küçüklüğü, alkol ya da uyuşturucu madde etkisinde olma veya geçici nedenlerden birisinin bulunması hâlinde TCK'nın bu durumlarla ilgili genel hükümleri fail bakımından uygulanır.

E. Suçun Özel Görünüş Şekilleri

1. Teşebbüs

Orman yakma suçu, kasten işlenebilen bir suç olduğundan teşebbüse elverişlidir. Orman yakma suçunda gönüllü vazgeçme hükümlerinin uygulanması mümkündür. Failin, TCK m. 36 gereğince, kasten orman yakma suçunun icra hareketlerinden gönüllü olarak vazgeçmesi ya da kendi çabalarıyla suçun tamamlanmasını ya da neticenin gerçekleşmesini önlemesi hâlinde gönüllü vazgeçme hükümleri uygulanır ve teşebbüsten ceza verilmez. Örneğin, failin kasten orman yakmak için çakmağıyla yerdeki otları tutuşturması ancak aklına çocukken beslediği tavşanın gelmesi üzerine, yaktığı ateşi büyümeden söndürmesi hâlinde, gönüllü vazgeçme hükümlerinden yararlanması mümkündür.

Suç bakımından kanunda etkin pişmanlık hükümleri düzenlenmemiştir. Kanaatimizce, kasten orman yakma suçu, tıpkı kasten öldürme suçunda olduğu gibi telafisi imkânsız bir neticeye sebep olduğundan, bu suçta etkin pişmanlık hükümlerinin düzenlenmemiş olması isabetlidir. İçinde, oluşmasının belki yüzyıl sürdüğü ağaçların da bulunduğu bir ormanın kasten yakıldığı ve neticesinde, orada yaşayan binlerce canlının öldüğü göz önüne alındığında, ekosisteme verilen zararın ne denli büyük ve geri döndürülemez olduğu anlaşılmaktadır.

2. İştirak

Kasten orman yakma suçu, herkes tarafından işlenebilir. Dolayısıyla suç, iştirak hükümleri açısından özel bir duruma sahip değildir. TCK'da iştirake ilişkin düzenlenen genel hükümler, kasten orman yakma suçunda da uygulanır.

3. İçtima

Orman Kanunu m. 110/6'ya göre, kasten orman yangınına sebebiyet verme suçunun işlenmesi nedeniyle ölüm veya yaralanmanın meydana gelmesi durumunda, fail hakkında gerçek içtima hükümleri uygulanarak ayrıca bu suçlardan dolayı cezaya hükmolunur.

Kasten yangına sebebiyet verilen alanın orman rejimi olmaması durumunda, kasten orman yakma suçu değil, TCK m. 170'te düzenlenen genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçu oluşur.

F. Yaptırım ve Muhakemeye İlişkin Kurallar

Orman Kanunu m. 110/4'te düzenlenen kasten orman yakma suçu, on yıldan az olmamak üzere hapis ve bin günden onbin güne kadar adli para cezasını gerektirmektedir. Hapis cezasının üst sınırı, TCK m. 49/1 gereğince 20 yıldır. 7442 sayılı Kanun'un 26. maddesiyle değiştirilmeden önce suç için öngörülen adli para cezası "*on bin güne kadar*" olarak belirlenmişti. Dolayısıyla adli para cezasının alt sınırı TCK m. 52/1 gereğince beş gündü. Fakat 7442 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikten sonra adli para cezasının alt sınırının bin gün olarak belirlenerek cezada artırımı gidilmesi, isabetli olmuştur. Orman Kanunu m. 110/5'te düzenlenen, devletin güvenliğine karşı suç işlemek amacıyla kurulan bir örgüt faaliyeti çerçevesinde devlet ormanlarının yakılması fiili ise müebbet hapis ve yirmibin günden yirmibeşbin güne kadar adli para cezasını gerektirmektedir. Yine bu nitelikli hâl bakımından da önceden "*yirmi bin güne kadar*" olan adli para cezasının alt ve üst sınırının, 7442 sayılı Kanun'un 26. maddesiyle "*yirmibin günden yirmibeşbin güne kadar*" şeklinde artırılması isabetli bir değişiklik olmuştur.

Kasten orman yakma suçu, şikâyete tabi bir suç olmadığından, suçun soruşturulması Cumhuriyet savcısınca re'sen yapılır. Suçta görevli mahkeme 5235 sayılı Kanun'un 12. maddesi uyarınca Ağır Ceza Mahkemesidir⁸³. Yetkili mahkeme ise suçun işlendiği yer mahkemesidir.

Kasten orman yakma suçunun temel cezası, beş yıldan fazla ve yirmi yıldan az hapis cezası gerektirmektedir. Dolayısıyla dava zamanaşımı, TCK m. 66/1-d uyarınca on beş yıldır. Ceza zamanaşımıysa TCK m. 68/1-d uyarınca suç, beş yıldan fazla ve yirmi yıldan az hapis cezasını gerektirdiğinden yirmi yıldır. Devletin güvenliğine karşı suç işlemek amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde devlet ormanlarını yakma fiili ise müebbet hapis cezasını gerektirmektedir. Dolayısıyla dava zamanaşımı, TCK m. 66/1-b uyarınca yirmi beş yıldır. Ceza zamanaşımıysa TCK m. 68/1-b uyarınca otuz yıldır.

Anayasa m. 169/3'te, münhasıran orman suçları hakkında genel ve özel af çıkarılmayacağı; ormanları yakma, yok etme ya da daraltma amacıyla işlenen suçların genel ve özel af kapsamına alınamayacağı düzenlenmiştir. Maddede yer alan düzenleme ile her ne kadar münhasıran orman suçları açısından genel ve özel af çıkarılmayacağı belirtilmişse de sadece orman suçları açısından değil de daha geniş kapsamlı bir genel veya özel af çıkarılması hâlinde, bu aftan orman suçlarından mahkûm olanların yararlanması engellenmemektedir. Örneğin, cezanın süresiyle genel affın kapsamının belirlendiği bir durumda, orman suçlarından mahkûm olan kişiler de bu aftan yararlanabilecektir⁸⁴.

⁸³ Değişiklik öncesinde, terör amacıyla orman yakma suçlarını işleyenler hakkındaki davalara, 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanun gereğince Devlet Güvenlik Mahkemeleri tarafından bakılmaktaydı. Yener, Orhan. *Orman Suçları ve Orman Ceza Davaları*, 1. Baskı, Adil Yayınevi, Ankara, 1996, s. 98.

⁸⁴ Sözüer, Adem. "Türk Hukukunda Af, 4454 ve 4616 sayılı Kanunlarda Öngörülen Şartla Salıverilme ve Ertelemeye İlişkin Hükümlerin Hukuksal Niteliği ile Bu Hükümlerin Anayasaya Uygunluğu Sorunu", *Anayasa Yargısı Dergisi*, C. 17, S. 1, 2001, s. 239.

CMK m. 100/1'e göre, şüpheli ya da sanık hakkında tutuklama kararı verilebilmesi için, kuvvetli suç şüphesini gösteren somut delillerin varlığı ve bir tutuklama nedeni gereklidir. CMK m. 100/3'te ise somut delillere dayanan kuvvetli suç şüphesinin varlığı hâlinde tutuklama nedeninin bulunduğu varsayıldığı katalog suçlar düzenlenmiştir. Kasten orman yakma suçu da CMK m. 100/3-f gereğince tutuklama nedeninin varsayıldığı katalog suçlar arasında yer aldığından, bu suçu işleyen fail hakkında tutuklama kararının verilebilmesi için kuvvetli suç şüphesini gösteren somut delillerin varlığı hâlinde ayrıca tutuklama nedenlerinin varlığı aranmaz.

III. ORMAN KANUNU'NUN 110/2. MADDESİNDE DÜZENLENEN SUÇLAR

A. Genel Bilgiler

Kişilerin izin verilen alanlar dışında ateş yakma ya da yaktığı ateşi söndürmeme, ormanlara dolaylı olarak yangına sebep verecek madde atma ya da maddede belirtilen alanlarda anız veya bitki örtüsü yakma şeklindeki orman yangını boyutuna varmayan ateş yakma fiillerinin önlenmesi amacıyla bu fiiller, Orman Kanunu'nda suç olarak düzenlenmiştir. Bu suçlar, Orman Kanunu'nun 110/2. maddesinde; "76. maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen fiilleri işleyenler hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis ve adli para cezasına hükmolunur." şeklinde düzenlenmiştir. Orman Kanunu m. 76/b; "Ormanlarda izin verilen ve ocak yeri olarak belirlenen yerler dışında ateş yakmak veya izin verilen yerlerde yakılan ateşi söndürmeden mahalli terk etmek", m. 76/c; "Ormanlara sönmemiş sigara veya yangına dolaylı olarak yol açabilecek madde atmak" ve m. 76/d ise; "Ormanlara dört kilometre mesafede veya bu Kanunun 31. ve 32. maddeleri kapsamına giren köyler hudutları içinde anız veya benzeri bitki örtüsü yakmak" fiillerinin yasak olduğunu düzenlemiştir.

Orman Kanunu'nun 76. maddesinin a bendinde⁸⁵; "Devlet ormanlarında; Orman İdaresince belirlenen konak yerlerinden başka yerlerde geceleme" fiili⁸⁶, Orman Kanunu m. 110/1 gereğince binbeşyüz Türk Lirası⁸⁷ idari para cezasını gerektiren bir kabahat olarak düzenlenmiştir.

B. Korunan Hukuki Değer

Bu suçta korunan hukuki değer, ormanları yangın tehlikesinden koruyarak⁸⁸ orman varlığını sürdürmek ve geliştirmektir⁸⁹.

⁸⁵ Orman idaresince belirlenen konak yerleri dışında geceleme ve konak yerlerinde, kışlak, yaylak ve otlaklarda hazırlanan ocak yerlerinden başka yerlerde ateş yakma ve orman içine sönmemiş sigara atma, 765 sayılı TCK'nın 566/1. maddesinde; "15 günden aşağı olmamak üzere hafif hapis ya da 50 liradan aşağı olmamak üzere hafif para cezasını" gerektirmekteydi. Kızılay, Erkal. *Orman Suçları ve Tazminatlar*, 1. Baskı, Eko Matbaası, İstanbul, 1973, s. 51.

⁸⁶ "Sanığın 6831 sayılı Kanun'un 76/a maddesi kapsamında kalan orman alanında geçici olarak konaklamak amacıyla çadır kurmak eyleminin, 6831 sayılı Kanun'un 110/1. maddesi gereği kabahat niteliğinde olup idari para cezasını gerektirdiği", Yargıtay 19 CD, E. 2015/7631, K. 2018/7329, 20.6.2018, Lexpera İçtihat Programı.

⁸⁷ 23.3.2023 tarihli ve 7442 sayılı Kanun'un 26. maddesiyle bu fıkrada yer alan "elli" ibaresi "binbeşyüz" şeklinde değiştirilmiştir.

⁸⁸ Aygörmez, s. 25.

⁸⁹ Bayındır, s. 117.

C. Suçun Unsurları

1. Maddi Unsurlar

a. Fiil

Orman Kanunu'nda düzenlenen bu suçların fiil unsurları; b bendine göre ormanlık alanda izin verilen ve ocak yeri olarak belirlenen yerler dışında ateş yakmak ya da izin verilen yerlerde yakılan ateşi söndürmeden orayı terk etmek; c bendine göre ormanlara sönmemiş sigara ya da yangına dolaylı olarak sebebiyet verebilecek madde atmak; d bendine göre ise ormanlara dört kilometre mesafede ya da Orman Kanunu'nun 31. ve 32. maddesi kapsamında kalan orman köylerinin sınırları içinde anız ya da benzeri bitki örtüsü yakmaktır.

Orman Kanunu'nun 76. maddesinde düzenlenmiş olan ormanlarda ateş yakma fiilleri, orman yangını çıkmadan önceki fiillerdir. Orman yangını çıktıktan sonra failin, taksirle ya da kasten orman yakma suçlarından sorumlu tutulması gerekir⁹⁰.

Orman Kanunu'nun 76. maddesinin b bendinde yaptırım altına alınan fiil, sırf ormanda ateş yakmak olmayıp suçun oluşması için ormanlarda izin verilen veya ocak yeri olarak belirlenen yerler dışında ateş yakılması⁹¹ ya da izin verilen yerlerde yakılan ateşin söndürülmeden mahallin terk edilmesi gerekir.

Orman Kanunu'nun 76. maddesinin c bendinde ise ormanlarda doğrudan veya dolaylı olarak yangına sebebiyet verebilecek sönmemiş sigara⁹² gibi maddelerin atılması yaptırım altına alınmıştır.

Orman Kanunu'nun 76. maddesinin d bendinde düzenlenen fiil ise “*ormanlara dört kilometre mesafede veya bu Kanunun 31. ve 32. maddeleri kapsamına giren köyler hudutları içinde*⁹³ *anız*⁹⁴ *veya benzeri bitki örtüsü yakmak*”tır⁹⁵. Dolayısıyla ormanlara 4 km mesafeden uzak da olsa fiilin orman köyleri sınırları içinde işlenmesi hâlinde suç yine oluşmaktadır. Çiftçiler, hasat

⁹⁰ Günay, s. 221.

⁹¹ “Sanığın orman boşluğuna kömür ocağı hazırlayıp kömür yaptığıının tespit edildiğinin yazılı bulunmasına göre keşfe iştirak eden bilirkişiden suça konu yerde açılmış kömür ocağı bulunup bulunmadığı hususunda ek rapor alınıp sanığın eyleminin 6831 sayılı Kanunun 76/b maddesi göndermesiyle 6831 sayılı Kanun m. 110/2. kapsamında kalan suçu oluşturup oluşturmayacağına değerlendirilmeksizin yazılı şekilde hüküm tesisi,” Yargıtay 3 CD, E. 2013/18870, K. 2014/3802, 30.1.2014, Lexpera İçtihat Programı.

⁹² 2020 yılında ülkemizde 45 orman yangını, atılan sigara izmaritleri sebebiyle çıkmıştır. Sebebi bilinmeyen yangınlar ise buna dâhil edilmemiştir. Orman Genel Müdürlüğü Ormancılık İstatistikleri. *Orman Yangınları*, 2020, <https://www.ogm.gov.tr/tr/e-kutuphane/resmi-istatistikler>. (Erişim Tarihi: 31.5.2022).

⁹³ Orman köyü, orman içi köy ve ormana bitişik köy olarak ikiye ayrılır. “*Orman içi köy; evlerin toplu olarak yer aldığı yerleşim alanlarından itibaren aralıksız devam eden arazi topluluğunun dört yönden ormanlarla çevrili olan köyleri; ormana bitişik köy ise evlerin toplu olarak yer aldığı yerleşim alanlarından itibaren aralıksız devam eden arazi topluluğu, bir, iki ya da üç yönden ormanlara bitişik olan köyleri*” ifade eder. Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Yönetmelik, m. 4, R.G. 31.7.1997/23066, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/3.5.979637.pdf>. (Erişim Tarihi: 4.11.2021).

⁹⁴ TDK'ya göre anız; “*Ekin biçildikten sonra tarlada kalan köklü sap*” olarak tanımlanmıştır. www.tdk.gov.tr. (Erişim Tarihi: 5.11.2021).

⁹⁵ 2020 yılında ülkemizde 205 orman yangını, anız yakma sebebiyle çıkmıştır. Sebebi bilinmeyen yangınlar ise buna dâhil edilmemiştir. Orman Genel Müdürlüğü Ormancılık İstatistikleri. *Orman Yangınları*, 2020, <https://www.ogm.gov.tr/tr/e-kutuphane/resmi-istatistikler>. (Erişim Tarihi: 31.5.2022).

sonrasında tarlada kalan kökler ve saplardan kolayca kurtulmak, toprakta bulunan yabancı otların, zararlı böceklerin yok olmasını sağlamak ve verimliliği artırmak gibi maksatlarla anız yaksa da bunun toprağın verimliliğini düşürdüğü, hava ve çevre kirliliğine ve orman yangınlarına sebebiyet verdiği bilindiği için hem Orman Kanunu'nda hem Çevre Kanunu'nda anız yakma fiili yasaklanmıştır.

76. maddede belirtilen alanların dışında anız yakılması hâlinde 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun İdari Nitelikte Cezalar başlıklı 20. maddesi uygulanarak her dekar için 80,39 TL idarî para cezası verilir. Fiilin orman ve sulak alanlara bitişik yerlerle meskûn mahalde işlenmesi hâlinde ise ceza beş kat artırılır⁹⁶.

Orman Kanunu'nun 76. maddesinin d bendinde düzenlenen 4 kilometrelik mesafenin nasıl tespit edileceğiyle ilgili açık bir hüküm bulunmamaktadır. Dolayısıyla kuş bakışı ya da başkaca bir ölçüm şekli düzenlenmediğinden, anız ya da benzeri bitki örtüsü yakılan alanın orman sahasına olan mesafesi, arazi üzerinde yapılacak tespit ile şüpheye mahal vermeyecek şekilde belirlenmelidir⁹⁷.

Orman Kanunu'nun 110/2. maddesi atfıyla 76. maddesinin d bendinde düzenlenen anız yakma fiilinin suç teşkil etmesi için, anız olarak değerlendirilebilecek otların, çalılıkların, hasat sonrası tarlada kalan ürün sapsularının en yakın ormanlık alana en fazla 4 kilometre mesafede bulunması ve bunların kasten yakılmış olması gerekmektedir. Yargıtay, kişinin tarlasında bulunan otları toplayarak kestikten sonra kenarda biriktirip yakması hâlinde, ateşin büyümesi sonucu çıkan yangının ormanlık alana ulaşmadan söndürülmesinde, anız yakma suçunun oluşmadığını, yakılan ateşin orman alanına 2550 metrelik mesafede bulunması sebebiyle orman yangını tehlikesi meydana geldiğinden TCK m. 171/1-a bendinde düzenlenmiş olan genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçunu oluşturduğunu kabul etmiştir⁹⁸. Dolayısıyla anız yakma suçunun oluşabilmesi için, yakılan anız veya benzeri bitki örtüsünün tarlada dikili hâlde bulunması gerekir. Tarlada bulunan otların toplanarak farklı yerde biriktirilip yakılması hâlinde anız yakma suçu oluşmaz. Yargıtay, tarlada bulunan çayır otlarını ve gevenleri yakan failin fiilini, her ne kadar suç konusu sahada anız yakmamış olsa da madde kapsamında düzenlenmiş olan toprakta ekili hâlde bulunan anız benzeri bitkilerin oluşturduğu bitki topluluğunu dikili hâlde iken yakması sebebiyle, anız yakma suçunun oluşturduğunu kabul etmiştir⁹⁹. Benzer bir kararda ise böğürtlen ve karaçaltı cinsi yabancı bitkilerin, anız ve benzeri bitki örtüsü kapsamında olduğunu kabul etmiştir¹⁰⁰.

b. Fail

Fail, fiili neticesinde suçun kanuni tanımında yer alan unsurları gerçekleştiren kişidir. Suçlar failine göre, suçun tipikliğinin herhangi biri tarafından gerçekleştirilebileceği herkes

⁹⁶ Bayındır, s. 119.

⁹⁷ Yargıtay CGK, E. 2013/128, K. 2014/108, 4.3.2014, Lexpera İçtihat Programı.

⁹⁸ Yargıtay 19 CD, E. 2021/2529, K. 2021/5616, 25.5.2021. “Somut olayda sanığın ormana bitişik tarlada, kanola denen bitkinin sapsularını toplayarak, sıra halinde biriktirdiği ve kontrollü bir şekilde yaktığı tespit edilmiştir. Söz konusu bitki sapsuları toplanarak bir arada yakıldığı, bu haliyle anız ve benzeri bitki örtüsü mahiyetinde olmadığı, bu nedenle eylemin 6831 sayılı yasanın 110. maddesi kapsamında değerlendirilemeyeceğinin tespit edilmiş olmasına göre...” Yargıtay 3 CD, E. 2014/20594, K. 2014/24635, 19.6.2014, Lexpera İçtihat Programı.

⁹⁹ Yargıtay 3 CD, E. 2014/10073, K. 2014/16000, 17.4.2014, Lexpera İçtihat Programı.

¹⁰⁰ Yargıtay 3 CD, E. 1998/9248, K. 1998/10368, 9.11.1998, Günay, s. 226.

tarafından işlenebilen suçlar ve suçun işlenmesi açısından, failde belli niteliklerin arandığı özgü suçlar olarak ikiye ayrılmaktadır¹⁰¹. Orman Kanunu'nun 110/2. maddesinde düzenlenen bu suçlar, fail açısından özellik göstermeyip herkes tarafından işlenebilir. Kişinin bu suçta fail olabilmesi için gerçek kişi olması yeterlidir.

c. Mağdur

Mağdur, suçla ihlal edilen değer ait olduğu kişi veya kişilerdir¹⁰². Bu suçların mağduru, toplumu oluşturan herkeştir. Devlet ise mağdur olamayacağı için suçtan zarar gören konumundadır.

d. Konu

Orman Kanunu'nun 110/2. maddesinde düzenlenen suçların konusu, devlet ormanlarıdır. Suçlar, tehlike ve zarar suçları olarak, tehlike suçları ise soyut ve somut tehlike suçları olarak ikiye ayrılır. Orman Kanunu m. 110/2'de düzenlenen bu suçlar, soyut tehlike suçu olup failin cezalandırılması için ayrıca orman yangınının çıkmasına gerek yoktur. Çünkü soyut tehlike suçunda, fiilin suç konusu üzerinde tehlikeye sebebiyet verip vermediği önemli olmayıp suçun tipikliğinde gösterilmiş hareketin yapılması ya da yapılmamasıyla beraber tehlikenin gerçekleştiği kabul edilir. Somut tehlike suçunda ise fiil, suç konusu üzerinde gerçek bir tehlikeye sebebiyet vermiş olmalıdır¹⁰³. Orman suçları hem mevcut orman varlığına zarar verip hem de onların geleceğini tehlikeye düşürdüğünden, bazı orman suçları bu şekilde soyut tehlike suçu olarak karşımıza çıkar¹⁰⁴.

e. Nitelikli Hâller

Orman Kanunu'nun 110. maddesi, 5728 sayılı Kanun ile değiştirilmeden önce, orman yangını sonucunda sadece kişilerin hayatının tehlikeye girmesi hâlinin cezayı artıran bir nitelikli hâl olduğu düzenlenmişti. Ancak 5728 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikten sonra, bu nitelikli hâl kaldırılarak m. 110/6'da, yangın sonucunda ölüm veya yaralanma meydana gelmesi hâlinde ayrıca bu suçlardan dolayı cezaya hükmolunacağı belirtildiğinden, mesele, artık içtima ilişkisi içerisinde değerlendirilmelidir.

2. Manevi Unsur

Orman Kanunu'nun m. 110/2 atıfla 76. maddesinde düzenlenen bu suçlar, kasten işlenebilen suçlardandır. Bu suç tipinde manevi unsur bakımından özel bir saik ve amaç aranmadığından, genel kastla işlenebilir. Kural olarak doğrudan kastla işlenen suçlar, tipiklikte bilme unsuru ya da hukuka aykırılık bilinci veya belli bir saik yahut amaçla hareket etmenin arandığı suçlar haricinde, olası kastla da işlenebilirler¹⁰⁵. Bu nedenle Orman Kanunu m. 110/2 atıfla 76. maddede düzenlenen bu suçların olası kastla da işlenebilmesi mümkündür.

¹⁰¹ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 359; Özgenç, s. 211-212; Koca/Üzülmez, s. 105.

¹⁰² Özgenç, s. 223; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 372; Koca/Üzülmez, s. 107.

¹⁰³ Centel, Nur / Zafer, Hamide / Çakmut, Özlem. *Türk Ceza Hukukuna Giriş*, 10. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2017, s. 267-268; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 379; Koca/Üzülmez, s. 111; Özgenç, s. 221.

¹⁰⁴ Güneş, Yusuf. "Orman Suçlarının Ceza Hukuku Açısından İncelenmesi", *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, C. 54, S. 1, 2004, s. 144.

¹⁰⁵ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 340.

Bu suçlar, taksirle işlenemezler. Örneğin, kurduğu çadırda süt pişirmek amacıyla ateş yakan fail, yaktığı ateşin rüzgârın etkisiyle otlara sirayet ederek anızların yanmasına sebebiyet vermesi durumunda, kastı olmadığı için anız yakma suçundan dolayı cezalandırılmaz¹⁰⁶.

3. Hukuka Aykırılık Unsuru

Hukuka uygunluk sebeplerinden olan TCK m. 24/1'de düzenlenmiş olan kanun hükmünü icra ve TCK m. 26/1'de düzenlenen hakkın kullanılması, Orman Kanunu'nun 110/2. maddesinde düzenlenen suçlar açısından uygulama alanı bulabilir¹⁰⁷.

D. Kusurluluk

Kusurluluğu kaldıran sebeplerden olan TCK m. 25/2'de düzenlenen zorunluluk hâli, Orman Kanunu'nun 110/2. maddesinde düzenlenen suçlar açısından uygulama alanı bulabilir. Örneğin, ormanda izin verilen kamp alanında yaktıkları ateşi, vahşi hayvan saldırısına uğramaları sonucunda kaçmaları sebebiyle söndüremeyen kişiler, zorunluluk hâli sebebiyle, Orman Kanunu'nun 76. maddesinin b bendinde yaptırım altına alınan izin verilen yerlerde yakılan ateşi söndürmeden mahalli terk etmek suçundan cezalandırılmazlar.

Failin Orman Kanunu'nun 110/2. maddesinde düzenlenen suçları, karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet veya ağır ve muhakkak bir korkutma veya tehdit altında işlemesi durumunda kendisine ceza verilmez. Fakat bu hâlde işlenen suçtan, tehdidi, cebri, korkutmayı ve şiddeti uygulayan kimse dolaylı fail hükümlerine göre sorumlu olur. Ayrıca, ceza sorumluluğunu kaldıran ya da azaltan sebeplerden birisinin olayda bulunması hâlinde TCK'nın bu hâllerle ilgili genel hükümleri fail bakımından uygulanır.

E. Suçun Özel Görünüş Şekilleri

1. Teşebbüs

Orman Kanunu'nun 110/2. maddesinde düzenlenen suçlarda, eğer icra hareketleri kısımlara ayrılabilirse teşebbüs mümkündür¹⁰⁸.

2. İştirak

Orman Kanunu'nun 110/2. maddesinde düzenlenen suçlar, herkes tarafından işlenebilir. Dolayısıyla suç, iştirak hükümleri açısından özel bir duruma sahip değildir. TCK'da iştirake ilişkin düzenlenen genel hükümler, bu suçlar yönünden uygulanır.

3. İçtima

Ormana 4 km mesafede bulunan köyde yahut 4 km mesafeden uzak da olsa orman köyünde, anız veya benzeri bitki örtüsünün yakılması sonucunda orman alanı yanmazsa dâhi m. 110/2'de düzenlenen anız yakma suçu oluşur. Fiil sonucunda orman yangını da meydana geldiyse fikri içtima hükümleri gereğince fail, daha ağır cezayı gerektiren taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçundan dolayı cezalandırılır. Çıkan yangın sonucunda yanan alan orman sahası değilse sanığın kastı araştırılarak çıkan sonuca göre TCK m. 170'de düzenlenen genel güvenliğin

¹⁰⁶ Yargıtay 3 CD, E. 1998/13519, K. 1999/1274, 16.2.1999, Lexpera İçtihat Programı.

¹⁰⁷ Bayındır, s. 120.

¹⁰⁸ Bayındır, s. 120.

kasten tehlikeye sokulması suçundan ya da m. 171'de düzenlenen genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması suçundan ceza verilir¹⁰⁹.

Orman Kanunu m. 110/6 uyarınca, bu maddede düzenlenmiş olan suçların işlenmesi sebebiyle, ölüm ya da yaralanma meydana gelmesi hâlinde fail, gerçek içtima hükümleri gereğince ayrıca bu suçlardan dolayı cezalandırılır. Örneğin, ormana dört kilometre mesafede bulunan tarlasındaki anızları yaktığı sırada, rüzgârın etkisiyle yangının büyüyerek tarlada çalışmakta olan kişileri öldürmesi ya da yaralaması hâlinde fail, ayrıca ölüm veya yaralanmalardan ya da her ikisinden birlikte TCK m. 85/2 hükümleri uyarınca cezalandırılır. TCK m. 22/6 gereğince, taksirle meydana gelen bu neticenin, fail hakkında cezanın uygulanmasını gereksiz kılacak ölçüde mağduriyetine sebep olması ve münhasıran failin kişisel ve ailevi durumu bakımından ortaya çıkması hâlinde ceza verilmez. Örneğin, failin anız yakması sonucunda sadece tarlada çalışan eşinin yaralanması hâlinde şahsi cezasızlık sebebi uygulanabilir. Failin, bilinçli taksirle kişilerin ölümüne ya da yaralanmasına yol açması hâlinde ise şartları varsa hakkında verilecek cezada indirim yapılabilir.

F. Yaptırım ve Muhakemeye İlişkin Kurallar

Orman Kanunu'nun 110/2. maddesinde düzenlenen suçlar, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve adli para cezası gerektirmektedir.

Orman Kanunu'nun 110/2. maddesinde düzenlenen suçlar, şikâyete tabi olmadığından, suçun soruşturulması Cumhuriyet savcısınınca re'sen yapılır. Söz konusu suçlar bakımından görevli mahkeme 5235 sayılı Kanun m. 11 gereğince Asliye Ceza Mahkemesidir. Yetkili mahkeme ise suçun işlendiği yer mahkemesidir.

Orman Kanunu'nun 110/2. maddesinde düzenlenen suçlar, soruşturması şikâyete tabi olmadığından ve CMK m. 253'te yer alan suçlar arasında sayılmadığından, uzlaşma hükümlerine tabi değildir.

Orman Kanunu'nun 110/2. maddesinde düzenlenen suçların temel cezası, beş yıldan fazla olmamak üzere hapis ve adli para cezasını gerektirdiği için dava zamanaşımı, TCK m. 66/1-e gereğince sekiz yıldır. Ceza zamanaşımıysa TCK m. 68/1-e gereğince suçların beş yıla kadar hapis ve adli para cezasını gerektirmesi nedeniyle on yıldır.

İstisnai nitelikte bir ceza yargılama yöntemi olan seri muhakeme usulü, CMK m. 250/1'de düzenlenmiş olan suçlar haricinde uygulanamaz. Dolayısıyla CMK m. 250/1'de düzenlenen suçlar arasında yer almadığından, Orman Kanunu m. 110'da düzenlenmiş olan hiçbir orman yakma suçu hakkında seri muhakeme usulünün uygulanması mümkün değildir.

TCK m. 75/1'e göre, uzlaşma kapsamında yer alan suçlar hariç, sadece adli para cezasını gerektiren ya da kanunda öngörülen hapis cezasının üst sınırının altı ayı geçmediği suçlarda önödeme usulü uygulanır. Ayrıca TCK m. 75/6-a,b,c,d bentlerinde yer alan suçlar bakımından da

¹⁰⁹ Toprak, s. 172; Bayındır, s. 120. Aynı yönde verilen bir Yargıtay kararında; “*Sarığın orman alanına 4 kilometreden az mesafede anız yakma şeklinde gerçekleşen eylemi nedeniyle TCK'nin 44. maddesi gereği sadece 6831 sayılı Kanun'un 110/2. maddesi uyarınca mahkûmiyeti gerekirken ayrıca TCK'nin 171/1-a maddesi gereği de mahkûmiyetine karar verilmesi*” bozmayı gerektirmiştir. Yargıtay 19 CD, E. 2019/31932, K. 2019/14122, 12.11.2019, Lexpera İçtihat Programı.

önödeme hükümleri uygulanır. Ancak Orman Kanunu m. 110'da düzenlenmiş olan hiçbir orman yakma suçu, önödeme usulünün şartlarını taşımadığından ve TCK m. 75/6'da düzenlenen suçlar arasında yer almadığından, bu suçlar hakkında önödeme hükümleri uygulanamaz.

SONUÇ

Orman yangınlarının, içinde yaşayan canlılarla birlikte bitki örtüsü ve ağaçları yok etmesinin yanı sıra orman çevresindeki yerleşim alanlarına sıçrayıp insanların can ve mallarına da zarar verdiği düşünüldüğünde, terör örgütleri eliyle ve insanların kasıtlı ve taksirli fiilleri sonucunda sıkça yangınların çıktığı ülkemizde, ormanların bulunduğu bölgelerde Akdeniz ikliminin yaygın olarak görülmesi sebebiyle yangınların tamamen önlenmesi mümkün olmazsa da en azından büyümeden söndürülmesi için erken tedbirlerin alınması çok önemlidir. Özellikle sebebi bilinmeyen yangınların meydana gelme oranının, orman yangınları içindeki büyüklüğü düşünüldüğünde, orman suçlarında etkin soruşturma yapılarak sorumlularının tespit edilmesi gerekmektedir.

Orman yakma suçlarında suçun konusu olan ormanın tespiti Orman Kanunu m. 1'de yer alan tanıma göre yapılacaktır. Bu nedenle kanundaki tanıma göre orman sayılmayan yerlerde işlenen fiiller orman yakma suçlarını oluşturmayacaktır. Aksi hâlde, ormanın tespitinde hukuki açıdan orman vasfı yerine biyolojik açıdan orman vasfının dikkate alınması, suçta ve cezada kanunilik ilkesine dolayısıyla belirliliğe aykırı olacaktır. Orman Kanunu'nda yer alan hukuki anlamdaki orman tanımı, biyolojik anlamdaki orman tanımına göre dar olduğundan, kanundaki tanıma göre orman sayılmayan bazı yerlerde işlenen yangın çıkarma fiillerinin, ceza hukuku açısından koruma altına alınması için düzenleme yapılması isabetli olacaktır.

Orman yakma suçlarıyla ilgili verilen Yargıtay kararlarında, anız yakma fiilinin işlendiği esnada yakılan ateşin büyüyerek ormanlık alana sıçraması hâlinde, fikri içtima hükümlerinin uygulanacağı ve failin sadece taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçundan cezalandırılacağı belirtilmektedir. Oysa Orman Kanunu m. 76'ya atıfla m. 110/2'de düzenlenmiş olan fiillerin işlenmesi sonucunda orman yangınına sebebiyet verilmesi hâlinde, failin kastına göre, kasten ya da taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçlarından da ayrıca cezalandırılacağı yönünde bir düzenleme yapılarak fikri içtima hükümlerinin önüne geçilmesi sağlanabilir.

Taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçunda, cezanın alt ve üst sınırlarının 7442 sayılı Kanun ile artırılması, cezanın caydırıcılığı açısından son derece isabetli olmuştur. Çünkü taksirle orman yangınına sebebiyet verme suçu, özellikle yaz aylarında, insanların ormanları aktif bir şekilde piknik, gezi veya kamp gibi faaliyetlerinde kullanmaları ve bu esnada dikkatsiz ve özensiz davranmaları sonucunda artmaktadır.

Orman Kanunu m. 110/4'e, 7442 sayılı Kanun'un 26. maddesiyle cezayı artıran yeni bir nitelikli hâl eklenmiştir. Bu nitelikli hâlin uygulanabilmesi için, failin kasten orman yakma suçunu işlerken müdahalenin gecikmesi ya da söndürme işleminin zorlaştırılması amacıyla bazı hareketlerde bulunması aranmıştır. Bu amaçların failde bulunmaması hâlinde nitelikli hâl uygulanamaz. Suçun bu amaçları gerçekleştirmeye elverişli olacak yer, zaman ya da şartlarda işlenmesi durumunda ceza artırılır.

Orman Kanunu'nda düzenlenen suçlar içinde en ağır cezayı gerektireni, orman yakma suçlarıdır. Orman Kanunu'nun orman yangınlarıyla karşılaşan kişilerin yapması gerekenlerin ve kullanabileceği iletişim vasıtalarının düzenlendiği 68. maddesinde gösterilen iletişim vasıtalarının, teknolojik gelişmelere paralel olarak yenilenmesi ve ilgili maddenin yeniden düzenlenmesi isabetli olacaktır.

Anayasa ve Orman Kanunu, yanmış alanların üzerinde de hassasiyetle durmaktadır. Orman Kanunu'na göre, yanmış orman sahalarına hayvan sokulması ve yanmış alanların orman sınırları dışına çıkarılması yasaktır. Anayasa'nın 169. maddesinde de düzenlendiği üzere, yanan orman alanlarının kendi hâline bırakılarak doğal orman vasfına uygun şekilde yeniden yeşillenip ağaçlanmasının beklenmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Aras, Celal. *Açıklamalı-İçtihatlı Orman Kanunu*, 1. Baskı, Adil Yayınevi, Ankara, 2002.
- Artuk, M. Emin / Gökçen, Ahmet / Alşahin, M. Emin / Çakır, Kerim. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 16. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2022.
- Ayanoğlu, Sedat. "Türk Orman Rejimine Eleştirel Bir Yaklaşım", *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, C. 46, S. 2-A, 1996, ss. 99-114.
- Aygörmez, Gülsün Ayhan. "Orman Yakma Suçları (Orman K m. 110)", *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XI, S. 2, 2021, ss. 21-58.
- Bayındır, Sinan. *Orman Suçları*, 1. Baskı, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2016.
- Bingöl, Bora. "Yaban Hayatını Geliştirmek İçin Ormanlarda Amaçlı Yakma", *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Fen ve Mühendislik Dergisi*, C. 1, S. 2, 2017, ss. 19-25.
- Centel, Nur / Zafer, Hamide / Çakmut, Özlem. *Türk Ceza Hukukuna Giriş*, 10. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2017.
- Dönmezer, Sulhi / Erman, Sahir. *Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku Genel Kısım C: I*, 13. Tıpkı Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1997.
- Elvan, Osman Devrim. *Orman İşgal ve Faydalanma Eylemi Üzerinde İncelemeler*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2009.
- Elvan, Osman Devrim / Birben, Üstüner / Özkan, Ulaş Yunus / Yıldırım, Hasan Tezcan / Türker, Yavuz Özhan. "Forest Fire And Law: An Analysis of Turkish Forest Fire Legislation Based on Food And Agriculture Organization Criteria", *Fire Ecology*, C. 17, S. 12, 2021, <https://link.springer.com/article/10.1186/s42408-021-00102-7>, (Erişim Tarihi 4.11.2021).
- Food and Agriculture Organization of the United Nations. *Global Forest Resources Assessment Report*, 2020, <https://www.fao.org/forest-resources-assessment/en/> (Erişim Tarihi 4.11.2021)
- Günay, Erhan. *Orman Ceza Davaları Usul ve Esasları*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2001.
- Güneş, Yusuf. *Orman Suçlarının Ceza Hukuku Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2001.
- Güneş, Yusuf. "Orman Suçlarının Ceza Hukuku Açısından İncelenmesi", *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, C. 54, S. 1, 2004, ss. 143-164.
- İçel, Kayıhan / Özgenç, İzzet / Sözüer, Adem / Mahmutoglu, Fatih S. / Ünver, Yener. *Suç Teorisi 2. Kitap*, 1. Baskı, Sebat Yayıncılık, İstanbul, 1999.

- Kızılay, Erkal. Orman Suçları ve Tazminatlar, 1. Baskı, Eko Matbaası, İstanbul, 1973.
- Koca, Mahmut / Üzülmez, İlhan. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 7. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014.
- Küçükosmanoğlu, Ali. “Ülkemizde Orman Yangınları ve Yangın Sezonları”, *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, C. 44, S. 1-2, 1994, ss. 121-128.
- Lexpera Mevzuat ve İçtihat, <https://www.lexpera.com.tr/> (Erişim Tarihi 4.11.2021)
- Lund, H. Gyde. “What Is A Forest? Definitions Do Make A Difference An Example From Turkey”, *Avrasya Terim Dergisi*, C. 2, S. 1, 2014, ss. 1-8.
- Mavsar, Robert / Cabán, Armando González / Varela, Elsa. “The State of Development of Fire Management Decision Support Systems in America and Europe”, *Forest Policy and Economics*, C. 29, S. 1, 2013, ss. 45-55.
- Mourao, Paulo Reis / Martinho, Vítor Domingues. “Forest fire legislation: Reactive or proactive?”, *Ecological Indicators*, C. 104, S. 1, 2019, ss. 137-144.
- Mestav, Mehmet. *Açıklamalı İçtihatlı Orman Kanunu ve İlgili Mevzuat*, 2. Baskı, Yayın Matbaacılık, 2009.
- Mol, Torul. “Orman Yangınları”, *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, C. 43, S. 3-4, 1993, ss. 69-78.
- Montiel-Molina, Cristina, “Comparative assessment of wildland fire legislation and policies in the European Union: Towards a Fire Framework Directive”, *Forest Policy and Economics*, C. 29, S. 1, 2013, ss. 1-6.
- Ok, Kenan / Kayacan, Bekir. “Assessing the Situation of Non-forest Private Woodlands: The Turkish Case”, *Small-Scale Forest Economics, Management and Policy*, C. 4, S. 3, 2005, ss. 311-324.
- Orman Genel Müdürlüğü Ormanlık İstatistikleri. Orman Yangınları, 2020, <https://www.ogm.gov.tr/e-kutuphane/resmi-istatistikler>, (Erişim Tarihi 31.5.2022).
- Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 15. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Özgenç, İzzet. *Zimmet Suçu*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012.
- Sözüer, Adem. “Türk Hukukunda Af, 4454 ve 4616 sayılı Kanunlarda Öngörülen Şartla Salıverilme ve Ertelemeye İlişkin Hükümlerin Hukuksal Niteliği ile Bu Hükümlerin Anayasaya Uygunluğu Sorunu”, *Anayasa Yargısı Dergisi*, C. 17, S. 1, 2001, ss. 219-252.
- Toprak, Mustafa. *Açıklamalı-İçtihatlı Orman Suçları*, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- Ünal, Mehmet / Başpınar, Veysel. Orman Hukuku, 4. Baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2017.
- Yener, Orhan. *Orman Suçları ve Orman Ceza Davaları*, 1. Baskı, Adil Yayınevi, Ankara, 1996.
- Yuan, Chi / Zhang, Youmin / Liu, Zhixiang. “A Survey on Technologies for Automatic Forest Fire Monitoring, Detection and Fighting Using UAVs and Remote Sensing Techniques”, *Canadian Journal of Forest Research*, C. 45, S. 7, 2015, <https://cdnsiencepub.com/doi/10.1139/cjfr-2014-0347>, (Erişim Tarihi: 4.11.2021).